Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 din.

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII. Št. 29.
Kranj, 22. julija 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40·- din, polletno 20·- din, četrtletno 10·- din.

Slovenska katoliška prosveta

Ena izmed najznačilnejših pozitivnih lastnosti slovenskega naroda je, da se rad izobrazuje, da teži za napredkom, za večjo stopnjo prosvete in omike, da je ukaželjen in v tej želji po pridobivanju novega znanja tudi dosega lepe uspehe. V težnji po večji duhovni izobrazbi, po razširitvi duševnega obzorja z različnih gledišč in vidikov je naš narod iznajdljiv ter uspešno tekmuje z velikimi evropskimi kulturnimi narodi tako v praktičnem znanstvenem udejstvovanju, kot v teoretičnih, abstraktnih učenjaških študijah in naukih.

Zato predhodna izvajanja lahko zaključimo s smelo trditvijo, da je narodni genij malega — v tem primeru našega, slovenskega — naroda večji, kot genij velikega iz prastare kulture vzraslega in vzniklega naroda, ker relativno ustvarja več in večje duševne vrednote in proizvode svojega uma in duha, kot pa 40, ali 60 milijonski narod. Pri malem narodu so na delu vse narodove sile in plasti, so mobilizirane prav vse celice in edinice narodovega organizma. Tako in samo tako morejo mali narodi uspešno tekmovati, ali pa tudi sodelovati z velikimi, bodisi v gospodarstvu, v političnem udejstvovanju, ali v znanosti in vedi.

Lepa knjiga je bila našemu narodu poleg šole vedno dobra prijateljica. Ozrimo se za eno ali dve generaciji nazaj v tisto dobo, ko je pričela prihajati v slovensko hišo Mohorjeva knjiga, ki je učila in zabavala naše ljudstvo. Narod je takoj spoznal plemeniti namen izdajateljev Mohorjeve knjige in se je tega knjižnega daru oklenil z vso dušo. V tistih časih so bile šole po deželi še redko posejane. Enkrat ali dvakrat na teden je g. župnik v župnišču zbral otroke, jih učil krščanskega nauka, nekoliko branja in pisanja. Šole so se nahajale tedaj le v mestih, na kmetih je bil domači župnik edini izobraženec.

In vendar, odkod je našel takorekoč neuki in nepismeni narod toliko znanja, da je bral Mohorjevo knjigo in molitvenike in drugo čtivo. Iz neke prirojene inteligence so se ljudje naučili brati in za silo pisati drug od drugega, od staršev, od bratov ali sester, brez posebnih šol, učiteljev in učiteljic. Že pred 50 ali 60 leti je bilo na kmetih malo analfabetov, kaj šele danes, ko se procent približuje ničli.

In zopet par desetletij pozneje pa vse do danes vidimo, kako glasno je narod zahteval šole, zahteval je slovenske gimnazije, zahteval je svojo domačo slovensko univerzo, slovenske knjige in učila, slovensko uradništvo in učiteljstvo, dokler ni v novi državi Jugoslaviji uresničil svojih sanj in ciljev. Predaleč bi zašli, če bi opisovali vse te podrobne borbe, delo, pridobitve, ki danes stavljajo slovenski narod v kulturnem pogledu ob bok velikim sosednjim narodom.

Slovenska prosveta, slovenska kultura je bila vedno v zvezi s katoličtvom. Katoliški duhovniki so bili v času — ko je primanjkovalo slovenske laične inteligence, ali pa je bila narodno nezavedna in mlačna — ustanovitelji, pionirji in nosilci slovenske prosvete in kulture. Kot so bili duhovniki, kot smo že preje rekli, prvi učitelji na kmetih, tako so bili zopet prvi voditelji, ko se je pričelo pri nas buditi prosvetno delo, ki se je iz malih početkov razraslo v današnjo mogočno stavbo in organizacijo „Prosvetne zveze" z vsemi odseki, pododseki, oddelki in krožki.

Navdušenje za prosvetno delo je zajelo vso deželo, širi se od vasi do vasi, prepreglo je vse fare, mesta, trge in gorska naselja. Kako ogromno, neprecenljivo je prosvetno in kulturno delo, katerega opravijo naša prosvetna društva z vsemi svojimi telovadnimi, pevskimi, dramatičnimi in podobnimi odseki. Kako velika je požrtvovalnost naših fantov in deklet, pa najsi bodo to kmečki sinovi, ali delavci in delavke, ali pa meščani, dijaki, izobraženci, ko v zimskih mesecih, večer za večerom prebijejo v prosvetnih domovih in telovadnicah, ko se pripravljajo za telovadni nastop, za akademijo, za igro, za pevski koncert.

In ko se spomladi odpro letna telovadišča in pride čas večjih zunanjih nastopov, ki se kar vrste nedeljo za nedeljo, zdaj tu, zdaj tam, koliko je zopet dela, priprav in truda, pa tudi kakšno navdušenje vlada povsod, čeprav je vse to delo neplačano. Vsako poletje se poleg obstoječih odpirajo in blagoslavljajo novi prosvetni domovi — žarišča in ognjišča krščanske, slovenske prosvete in omike — praznujejo se z vso slovesnostjo jubilejne obletnice „Prosvetnih društev", vršijo se prosvetni tabori in telovadni nastopi, katere vsako leto opravijo vsa društva in odseki, poleg udeležbe in nastopov na velikih prosvetnih in mladinskih prireditvah (primerjaj lanske mladinske dneve v Ljubljani in letošnje v Mariboru). Blagoslavljajo se novi prapori, odpirajo nova telovadišča in polagajo temeljni kamni za novo prosvetno delo.

Kako lepa, ogromna in impozantna bi bila slika, če bi mogli zajeti vse to podrobno prosvetno, duševno in telesno — vzgojno delo naše navdušene mladine v eno samo mogočno in vidno enoto.

Slovenska katoliška prosveta je kakor lep, bujno vzrastel šopek domačih rož, ki obetajo veliko cvetja, je kakor mlado drevo v pomladi, ko cvete in zeleni in prinaša obilo sadu; je kakor njiva polna brstečega klasja, ki kaže obilno žetev.

Odkar je slovenski katoliški prosveti po prestanih letih strahote, mraku in preganjanja, prizadejanega od zločinske roke, zopet odprl vrata v svetlo bodočnost njen varuh in čuvar, slovenski voditelj in predsednik senata g. dr. Korošec, se prosveta najlepše razvija in uspešno raste v naše veselje, čast in ponos. Skoro v vsaki fari, ali večji vasi, mestu in trgu se danes poleg cerkve in šole ponosno dvigajo kvišku lepi, moderni, ljudski proveti namenjeni prosvetni domovi. V njih pa se vadi, vežba in uri ter izobrazuje slovenska katoliška mladina, ki svoje življenje, svoje delo in znanje ter trud posveča Bogu, kralju in domovini, ki bo pripravljena braniti svojo vero, svoj rod in svoj dom. Na tej poti, pri teh smernicah slovenske katoliške prosvete, draga mladina, vztrajaj vse dotlej, da bodo uresničeni vsi tvoji ideali, smotri in upi. sg.

Kristus Kralj in naš narod

Po smrti kralja Salamona, skupnega vladarja vseh izraelskih rodov l. 929 pr. Kr. se je, država razdelila v dve kraljestvi, severno ali Izraelovo ter južno ali Judovo kraljestvo. Severno je obstalo samo okrog 200 let (929—722). Najslabši kralj tega Izraelovega kraljestva je bil Ahab, ki je pod vplivom svoje poganske žene Jezabele uvedel malikovanje in postavil 450 poganskih duhovnikov, ki so častili malika Baala. Prerok Elija hoče kralja in ljudstvo spreobrniti. Zato stopi pred kralja in mu predlaga, naj Bog razsodi o pravi veri na gori Karmelu. Kralj v to privoli in zbere ljudstvo in malikovalske duhovnike. Tedaj reče Elija pred vsem ljudstvom: **„Kako dolgo šepate na dve strani? Če je Gospod (Jahve) Bog, hodite za njim; če pa Baal, hodite za tem!"** (3 Kralj 18, 21). Nato so Baalovi duhovniki pripravili daritev in enako tudi prerok Elija, ognja pa niso podtaknili, kajti Elija je dejal: „Kateri bog bo uslišal po ognju (in poslal ogenj, da použije darove), ta bodi Bog!" (3 Kralj 18. 42). Baalovi duhovniki niso mogli priklicati ognja z nebes. Ko pa je Elija molil k Bogu in prosil za ogenj, je padel ogenj in použil daritev." Ko je vse ljudstvo to videlo, je padlo na obraz in reklo: „Gospod (Jahve) sam je Bog, Gospod (Jahve) sam je Bog!" (Kralj 18, 39).

Tako je prerok Elija prepričal ljudstvo s kraljem vred, da je njihov Bog pravi Bog in da so maliki nič vredni. S tem je tudi dokazal, kako nespametno je njihovo šepanje na dve strani, njihovo omahovanje med pravim Bogom in ničnimi maliki.

Kongres Kristusa Kralja hoče tudi naše ljudstvo, naš narod navdušiti, da se oklene samo Kristusa Kralja, da ne šepa več na dve strani, da ne omahuje med Kristusom in Belialom t. j. hudim duhom, ničvrednostjo, malikovanjem verskih zmot, prevar in pregreh.

Naš narod je že ponovno javno izjavil, da noče šepati na dve strani, da noče omahovati med Bogom in Belialom. Posebno slovesno je to storil na V. katoliškem shodu v Ljubljani dne 26. avgusta 1923. Po sv. maši na Kongresnem trgu je škof dr. A. B. Jeglič pred krasno Groharjevo sliko Srca Jezusovega glasno molil posvetitev slovenskega naroda presv. Srcu Kristusa Kralja in vsa množica na polnem Kongresnem trgu je za njim ponavljala. V tej posvetilni molitvi je slovenski narod izpovedal: „Presveto Srce Jezusovo... tebe proglasimo za Kralja... Po tvoji dobroti so naši pradedje v davnih vekih stopili v tvojo cerkev. Tvoja ljubezen je z božjo vero narod krepila in tolažila. In iz studenca tvoje milosti narod vsekdar zajemlje moč, da se rešuje nizkih strasti in vzdiguje k lepoti poštenja. Sprejmi našo nepreklicno zvezo: odpovemo se vsemu, kar obsoja tvoja pravičnost, ljubimo vse, kar je ljubo tebi, obžalujemo vse, kar je tebe žalilo. Kraljuj nam! Kraljuj našemu razumu z resnico svetega evangelija, kraljuj naši volji z lepoto kreposti, kraljuj našemu srcu z lepoto svoje božje ljubezni... Tvoji smo, tvoji hočemo biti. Sprejmi za svoje vse naše družine, naše občine, vse pokrajine, vso domovino: posvečen bodi tebi ves narod!"

Na mednarodnem kongresu Kristusa Kralja hočejo zastopniki raznih narodov slaviti Kristusa Kralja, njegovo moč in njegovo oblast, ter iskati pota, da bi v tej dobi, ko pluskajo tudi ob naš čolniček našega naroda valovi brezboštva, zakraljeval Kristus v naših dušah, v naših družinah, v naših občinah in pokrajinah, v vsej naši domovini, v vsem našem zasebnem in javnem življenju, v vsem našem kulturnem in socialnem delovanju. Kristus naj bo naš Kralj, ki se ga držimo v naših mislih, naših željah, naših dejanjih vselej in povsod. Kristus in samo Kristus bodi naše geslo! Nanj hočemo misliti, zanj hočemo delati, zaradi njega se žrtvovati, ker tako on hoče.

V našem mišljenju, življenju in delovanju ne sme biti nič šepanja na dve strani, nič omahovanja med Kristusom in Belialom. Ne smemo biti taki, kakor tisti pastirčki, ki so imeli na paši lep ogenj; preden pa so odšli zvečer domov, so vrgli od ognja goreč ogorek proč za hudega duha, da bi še tudi ta imel svoj ogenj. To je podoba sodobnega polovičarstva.

Iz tega polovičarstva, iz tega šepanja na dve strani, se norčujejo celo moderni pogani. Ti ne verujejo v Boga in se ne drže v ničemer božjih zapovedi, so celi, zavedni in dosledni pogani. Sodobne katoličane pa imenujejo šepajoče katoličane, ker šepajo na dve strani, omahujejo med Kristusom in poganstvom. S krstnim listom in morebiti tudi z usti, molitvijo, obiskovanjem cerkva, izpovedujejo vero v Boga, v Kristusa, s svojimi deli ga pa tajijo, živijo kot pogani, moleč malike poganske javnosti, pregrešnih strasti, oderuškega zatiranja svojega bližnjega.

Kongres Kristusa Kralja hoče odpraviti tako nedoslednost, tako neodločnost, tako površnost, tako šepanje na dve strani. Pri mednarodnem evharističnem kongresu v Rimu l. 1922 je pri slovesni procesiji strumno korakala tudi mladeniška organizacija z zastavo na kateri je bil napis: „Christo o morte" — Kristus ali smrt! To jim je pomenilo: raje umreti kot Kristusa zatajiti.

Tako odločnost hoče učiti kongres Kristusa Kralja. „Kristus ali smrt" naj bi imel za geslo vsak človek, vsaka družina, vsako društvo, vsaka šola, vsaka občina, vsaka pokrajina, ves narod, da bi vsa domovina lahko ne samo z usti, ampak tudi z dejanji vedno in povsod izpovedovala: „Kristus kraljuj, Kristus zmaguj, v hostiji sveti nam gospoduj!"

Kranjska dekanija na kongresu KK

Reditelji kranjske dekanije na kongresu Kristusa Kralja odhajamo iz Kranja **v soboto 29. julija ob 6. uri** zjutraj. Pri tem vlaku bomo imeli rezervirane 3 vagone. Oskrbite si pri vašem rediteljskem vodstvu takoj železniško karto in legitimacijo obr. K 14. kar stane dan 7.50. Železniška karta velja tudi za povratek.

Vsa druga navodila, po katerih se točno ravnajte, dobite pri vašem rediteljskem vodstvu.

Živel Kristus Kralj!

Za rediteljski zbor kranjske dekanije:
K. Ham.

Vse župne urade naše dekanije prosimo, da najkasneje do torka 25. t. m. prijavijo število mladine, ki se **bo 29. julija udeležila kongresa** Kristusa Kralja. Da zamoremo pravočasno pri kranjski železniški postaji za naše mlade udeležence preskrbeti zadostno število vagonov ali pa posebni vlak, nujno prosimo, da pohitite s prijavami. Voditelji mladine naj pravočasno okrbijo izletniško skupno vozovnico in od šolskega vodstva potrebno potrdilo.

Gorenjska mladina izstopa v Ljubljani na gorenjskem kolodvoru in gre v spremstvu svojih voditeljev in rediteljev na stadion. Vrača se iz Ljubljane ravnotako iz gorenjskega kolodvora. Za odhod iz Kranja je predviden vlak, ki odhaja ob 6.38 zjutraj. Za povratek pa vlak, ki odhaja iz Ljubljane-Šiška ob 14.40.

Fantom in dekletom v krojih! Noben kroj naj ne ostane doma! Kroji bodo tvorili v procesiji posebno skupino. Držite se navodil rediteljev!

Četrtinska vožnja! Odobrena je četrtinska vožnja na državnih železnicah udeležencem mednarodnega kongresa Kristusa Kralja iz naše države in inozemstva, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija 1939.

Udeleženci kupijo polovično karto do Ljubljane obenem z železniško legitimacijo K 14. ki jim veljata za brezplačen povratek. Popust velja za odhod od 23. do 30. julija, za povratek pa od 30. julija do 2. avgusta t. l. v vseh razredih brzih in potniških vlakov.

Da bi se čimbolj omilil naval, vam priporočamo, da nabavite vozovnice pri **„Putniku"** že dan — dva pred vašim odhodom. Za šolsko mladino, ki ima v spremstvu svojih učitljev pravico na četrtinsko vožnjo, se prav tako dobe pri **„Putniku"** skupinske vozne karte v obe smeri, na katero ugodnost že danes opozarjamo ugl. učiteljstvo.

Kranjski mladini. Za vso mladino, ki se udeleži kongresa, bo v petek popoldne ob 5. v župni cerkvi sv. spoved, da bodo mogli otroci biti v soboto na Stadionu pri skupnem otroškem obhajilu. V Ljubljani ne bo prilike za spoved. V petek po osmi maši naj se katehetu pred župno cerkvijo prijavijo otroci, ki še niso prijavljeni. Prav tako naj takrat povedo tisti, ki so se že prijavili, pa ne nameravajo iti na kongres. To je potrebno radi četrtinske vožnje.

Članom Prosvetnega društva! V procesiji se priključite skupini za društveno zastavo. Po možnosti naj bo čim več narodnih noš, ki naj gredo pri Prosvetnem društvu!

Vsem pripravljalnim odborom, župnim uradom. Vse krajevne pripravljalne odbore ali župne urade, ki še niso odposlali rdečih dopisnic lepo prosimo, da jih **najkasneje do 24. t. m. odpošljejo** in s tem omogočijo stanovanjskemu odseku, da bo mogel pravočasno pripraviti in preskrbeti zadostno število prenočišč. V slučaju, da iz vaše župnije v kongresnih dneh nihče prenočišča ne bo potreboval, **vrnite** dopisnice prazne!

Četrtinska vožnja za kongres Kristusa Kralja odobrena.

Belgrad, 20. julija. Namestnik prometnega ministra dr. Kulenović je z odlokom št. 68.706, z dne 19. t. m. odobril četrtinsko vožnjo za VSE udeležence kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani.

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

Spored kongresa

Torek, 25. julija.

Predmet: Zahteva časa — krščanski preporod.

Ob 18. uri: Otvoritev kongresa v stolnici „Pridi sv. Duh". Otvoritveni govor predsednika, kongresov Kristusa Kralja, škofa dr. Gregorija Rožmana. Blagoslov.

Ob 20. uri: Slovesna otvoritev kongresnih zborovanj v Unionu. Govori kanonik dr. Friderik Mack, Luxemburg (francosko in nemško). — Salvadore Gamera Neapelj: „sv. Frančišek, glasnik Kristusa Kralja" (italijansko).

Sreda, 26. julija.

Ob 7. uri: V stolnici maša s pridigo v francoskem jeziku.

Od 9. do 12 ure: I. študijsko zborovanje v Unionu: „Bistvo in cilj verskega preporoda". Referent: Župnik dr. Laros, Koblenz, Stolzenfels, (nemško). Koreferent: Dr. Viktor Korošec, univ. prof. Ljubljana (slovensko). Razgovor po jezikovnih skupinah.

Od 15. do 18. ure: II. študijsko zborovanje v Unionu: „Sredstva in pota verskega preporoda". Referent: P. Galileo Venturini, Rim (italijansko). Koreferenti: Generalni vikar Karel Quenet, Pariz (francosko), dr. Andrej Richard, Pariz (francosko).

Ob 19.30 uri: Večerne pobožnosti po cerkvah.

Ob 20.30 uri: V dvorani Trgovskega doma, kjer je razstava o komunistični propagandi v Španiji, govori kanonik dr. Anton Sancho, Mallorca: „Živel Kristus Kralj!" (francosko).

Četrtek, 27. julija.

Predmet zborovanja: Nravni preporod.

Ob 7. uri: V stolnici maša s pridigo v češkem jeziku.

Od 9. do 12. ure: III. študijsko zborovanje v Unionu: „Vzgoja novega nravnega rodu". Referent: pomožni škof Rogerij Beaussard, Pariz (francosko). Koreferenti: Direktor Tadej Stehlin, Pforzheim (nemško).

Od 16. do 18. ure: IV. študijsko zborovanje v Unionu: „Krščanska vest v javnem življenju". Referent dr. Josip Ujčič, Beograd (hrvatsko). Koreferent: P. Ledit, S. J. Rim (italijansko).

Ob 19.30 uri: Večerne pobožnosti po cerkvah.

Ob 20.30 uri: Koncert slovenske nabožne pesmi v frančiškanski cerkvi. Priredi glasbeno društvo „Ljubljana".

Petek, 28. julija.

Predmet zborovanja: Svet za Kristusa!

Ob 7. uri: V stolnici maša s pridigo v italijanskem jeziku.

Od 9. do 12. ure: V. študijsko zborovanje v Unionu: „Laik v cerkvi". Referent: Univer. prof. dr. Swizawski, Lwov (poljsko). Hanz Wirtz, Luzern (nemško).

Od 14. do 16. ure: VI. študijsko zborovanje v Unionu: „Sodelovanje laikov pri verskem preporodu". Referent: P. Bangha, S. J. Budimpešta (nemško). Koreferent: Dr. Žitko Stanislav, odvetnik, Ljubljana slovensko).

Ob 16.42 uri: Na glavnem kolodvoru sprejem papeževega legata Njeg. Eminence kardinala dr. Avgusta Hlonda, nadškofa gnezenjsko-poznanjskega, primasa Poljske.

Ob 20. uri: Slavnostno zborovanje v Unionu.

Sobota, 29. julija.

Ob 8. uri: Mladinska pobožnost na Stadionu.

Ob 9. uri: Zborovanje KA za inteligenco v Delavski zbornici.

Ob 10. uri: Zborovanja narodnostnih skupin po raznih dvoranah.

Ob 15.30 uri: Sklepno študijsko zborovanje v Unionu. Poročilo o delu študijskih dni, objava in sprejetje resolucij.

Ob 19.30 uri: „Igra o božjem kraljestvu" na Stadionu.

Po zaključku igre na Stadionu pete litanije Matere božje.

Nedelja, 30. julija.

Polnočnice po cerkvah.

Ob 9. uri: Na Stadionu pontifikalna maša s pridigo.

Ob 14. uri: Sprevod katoliških organizacij na Stadion. Poziv zastopnikov narodov na bratsko sodelovanje v kraljestvu Kristusovem. Prenos Najsvetejšega iz župne cerkve sv. Cirila in Metoda na Stadion. Pete litanije Srca Jezusovega, posvetitev, zahvalna pesem, blagoslov in Povsod Boga.

Druge prireditve ob času kongresa.

1. Razstava o komunistični propagandi v Španiji v dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva ulica.

2. Razstava sodobne cerkvene umetnosti pri Uršulinkah.

3. Duhovni koncert v cerkvi sv. Petra. Prireja radiofonska oddajna postaja v Ljubljani.

Mladina na kongres!

Ker je mladini na kongresu določen poseben dan in sicer sobota 29. julija dopoldne, mora biti njena udeležba kar se da mogočna. Na vseh svetovnih kongresih katoliške misli je bil do sedaj mladinski nastop najprisrčnejša, pa obenem najlepša slika. Tudi ljubljanski svetovni kongres mora javno vsem nasprotnikom pokazati, da je slovenska mladina, mladina Kristusa Kralja in nikogar drugega. Z mladinskim nastopom pa moramo navdušiti tudi zbrane vernike, da bodo tega dne odhajali iz Stadiona s toplo zavestjo: Naši trudi in napori za katoliški preporod sveta niso zaman. Mladina stoji za nami in bo naše delo z vsem navdušenjem nadaljevala!

Zato prosimo in zopet prosimo: **prijavljajte mladino!** Vsak otrok, ki mu boste omogočili, da bo videl Ljubljano v kongresnih dneh, vam bo iz srca hvaležen! Vse prijave pošiljajte na knezoškofijski ordinariat v Ljubljani.

Kongresne knjižice in znaki.

Kongresne knjižice in znaki so zunaj. Razpošiljati smo jih začeli vsem župnijskim pripravljalnim odborom. Knjižice so dvoje vrste: rdeče stanejo z znakom vred 8.— dinarjev in bo edino s te vrste knjižic mogoč dostop na Stadion k igri „Igri o božjem kraljestvu". Druge vrste knjižic, ki so modre barve velja z znakom vred 5.— dinarjev. Z njo dostop k igri ne bo mogoč, pač pa k vsem drugim prireditvam, ki se bodo izvajale na Stadionu.

Kdor bo torej hotel na kongres naj si **takoj** oskrbi kongresno knjižico in znak, da ne bo gnječe zadnje dni pred kongresom. Segajte po njih pri svojih župnijskih pripravljalnih odborih! Knjižico potrebujete tudi za znižano voznino na železnici.

Vsem župnijskim pripravljalnim odborom smo razposlali večje število kongresnih knjižic in znakov. Prosimo, lepo prosimo, da **takoj** začnete z razprodajo. Obdržite samo toliko knjižic in znakov, kolikor jih potrebujete za prodajo. Vse **drugo takoj vrnite.** Drugače nam bo znakov in knjižic zmanjkalo.

Župnijske organizacije naj začno misliti, na kakšen poseben način se bodo udeležili njihovi člani končnega sprevoda na glavni kongresni dan v nedeljo 30. julija.

Narodne noše na kongres.

Vsaka velika verska prireditev naj nosi tudi zunanji izraz ljudi in kraja, kjer se vrši. Pestrost narodnih noš bo najlepše to poudarila tudi na mednarodnem kongresu Kristusa Kralja. Zato naj pride v Ljubljano, kdor le more v narodni noši. Pokažimo tujcem svojo edinstveno nošo!

Narodna noša pa mora biti prava in pristna, ne le kakšna zmedena ponaredba. Zato se prej poučite, kako je z vašo narodno nošo! Kongres je verska svečanost. Zato je potrebno vedeti tudi tistim, ki bodo v narodni noši, da se za tako prireditev spodobi le mirno, zbrano, resno vedenje. Nikakih navlak in pridatkov (vivček, malha, pastirska palica), ki k narodni noši bistveno ne spadajo.

Esperantisti in kongres Kristusa Kralja.

Na pobudo Jugoslov. kat. esperantske lige, se pripravljajo tudi esperantisti na kongres KK. Predsednik lige g. Golobič je imel vsak zadnji petek v mescu deset minut trajajoče predavanje o kongresu v esperantskem jeziku. Radio postaja je prejela zahvalne dopise iz štirih držav. (Francije, Madžarske, Nemčije in Švedske).

Esperantisti bodo radevolje prihiteli v Ljubljano, da se udeleže kongresa Kristusa Kralja, ker tudi oni hočejo sodelovati, tudi oni se hočejo boriti pod zastavo Kristusovo in doprinesti svoje k umiritvi nemirnega sveta, v to svrho jim dobro služi mednarodni jezik esperanto, ki jim omogoča zvezo s vsem svetom.

Pozivamo jugoslovanske esperantiste, da se mednarodnega kongresa Kristusa Kralja v velikem številu udeleže.

Naši misijonarji in kongres.

Slovenski misijonar **Valentin Poznič**, ki z veliko požrtvovalnostjo in uspehi deluje za razširjenje božjega kraljestva na zemlji med pogani v Južni Afriki, nam piše, kako mogočno ga je vest o našem kongresu razveselila. Govori dalje o veliki ideji kongresa, ki naj prinese krščanski preporod sveta in razširi, utrdi in poveča Kristusovo kraljestvo na zemlji. Mi tu v Evropi, se ne zavedamo, kakšnega pomena je širjenje kraljestva Kristusvega med pogani.

Poročila o kongresu iz naše države.

Na glavno kongresno pisarno je dospelo pismo djakovskega škofa **prevzv. gospoda dr. Antona Akšamovića,** ki nam sporoča, da se bo kongresa v Ljubljani osebno udeležil. Obenem z njim bodo prišli na kongres čč. gg. msgr. Josip Sokol, kanonik in generalni vikar, veliki prepozit dr. Andrej Spiletak, kanonik msgr. Ivan Sečkar in katehet Štefan Bauerlein. Prevzvišeni g. škof bo za kongresa bival v Stični pri oo. cistercijancih, ki mu radevolje nudijo svojo znano gostoljubonost.

Pripravite kresove!

V petek 28. julija, ko bo v Ljubljano prišel sam zastopnik sv. očeta, Njeg. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond, primas poljski, se bodo začeli najbolj slovesni dnevi kongresa Kristusa Kralja. **Te dneve bomo oznanili na najbolj slovesen slovenski način — s kresovi.** Toplo prosimo vse farne organizacije po vseh slovenskih župnijah obeh slovenskih škofij, naj si štejejo v največjo čast, da smejo v petek 28 julija pripraviti kres. Kresove, prosimo, zažgite po Ave Mariji na kakšnem zelo vidnem mestu. Z zažiganjem kresov naj bo po možnosti združeno pritrkovanje v župnih, pa tudi po vseh podružničnih cerkvah. Kako boste kres pripravili, to je stvar tistih, ki bodo to častno nalogo prevzeli. Pripravite ga tako, kakor se vam zdi, da bo najbolj slovesno. Kakor so v turških časih kresovi klicali naše ljudstvo na obrambo križa pred polumescem, tako bodo v petek 28. julija zvečer klicali kresovi ves naš narod, ves svet v boj za Kristusa in njegovo Cerkev. Kresovi bodo oznanili po vsej Sloveniji, da so se v naši Ljubljani začeli veličastni dnevi miru in Kristusovega bratstva med narodi.

Veliko zanimanje za kongres doma in po svetu.

Sv. oče se zanima za naš kongres.

Pater Ledit, urednik lista „Lettres de Rome", v katerem redno poroča o delovanju brezbožnikov, pride na kongres in pripelje s seboj „špansko razstavo", to je razstavo o komunistični propagandi, ki jo je nabral v Španiji, kamor je šel proučevati počenjanje komunistov. Nedavno je bil v avdienci pri sv. očetu. In zdaj sporoča, da se sv. oče Pij XII. za naš kongres zelo zanima. Govorila sta o tem in onem, posebno pa je sv. oče vpraševal, kdaj bi bil najprimernejši čas, da pošlje kongresu svoj pozdrav.

Nadškof iz Beograda dr. Josip Ujčić se bo kongresa tudi udeležil z drugimi jugoslovanskimi škofi. Na kongresu bo govoril v četrtek 27. julija o temi: „Krščanska vest v javnem življenju." G. nadškof se že mudi v Kranju.

Prezv. gospod nadškof sarajevski dr. Šarić nam piše, da se kongresa zaradi vizitacije v svoji nadškofiji sicer osebno ne bo udeležil, poslal pa bo nanj kot svojega zastopnika **pomožnega škofa prezv. gospoda dr. Smiljana Čekada.** Dalje sporoča g. nadškof, da se bo iz njegove nadškofije kongresa udeležilo več odličnih javnih katoliških delavcev.

(Dalje na 3. strani spodaj.)

Joža Herfort:

Binkošti, prazniki svetega Duha, so me zvabili v gore, vabil je v svate krivorepi, vročekrvni planinski pevec — ruševec. Zgodaj zjutraj, zvezde so sijale še povsem jasno, sva odšla z logarjem iz koče. Hladni nočni veter je naju svežil, nama zmival z lic zaspanca in naju spešil v poti, da sva urneje stopala proti svatovskemu prostoru planinskega viteza. Grintovec in Kočna sta ležala v somraku, zadni krajec se je bližal zapadnim goram in sneg na Konju se je zelenkasto svetil. Upihnila sva svetilko in korak nama je zastal ob nenadnem glasu, iz temnega gozda, rušja prihajajočim. Skoro zdrznila sva se ob misli, da že krivorepec vabi na ples in na boj. Ah, ne! Le sova je zajokala in se na mehkih perotih spustila v temno in naravno zavetje globoke doline. Za robom, tik pod mogočnim snežiščem sva imela zaklon. Varno sva dospela vanj in zvezde so komaj jele bledeti. Skoro čez hip — vršanje po zraku in sredi snežišča se je pokazal črni obris krivorepega sneženega viteza. Pesem in vroča kri, ljubezen in boj! Zdaj je vabil in dramil iz spanja rjave ljubice, zdaj pozival tekmece, ki bi imeli korajžo, da se z njim poskusijo. V meni je rastla strast. Drhtel sem ob slednjem koraku in gibu tega čudovito lepega pevca, kdaj bo prišel v bližino moje smrtonosne jeklene zveri. Morda ga pa niti ne bi ustrelil, morda bi mi bilo žal pesmi in ljubezni v pomladnem, porajajočem se jutru. V hipu, ko se oba z ruševcem niti zavedla nisva, je nek planinec zgaga na robu hripavo, rjoveč zavriskal. V istem trenutku je bilo snežišče prazno. Koj na to sem bil že pri kričaču in ga na primeren način učil planinskega bon-tona! Izgovor: V bajti imam dvoje deklet, pa ne morem spati. O, ti presneti krivorepci in kratkohlačniki! Je treba lepoto planin in krasoto Stvarnice res na ta način pa prav na ta način blatiti in oskrunjati?

Odgovorite to, vi pravi planinci! Zakaj prihajate na svatovščino krivorepca tako nesvatovsko razpoloženi? Naj bi šli z lovci vsi eno pot — opazovat in občudovat mater prirodo ob njenih največjih praznikih in se ji bližati v spoštljivem miru!

Pod Kalškim grebenom sva s tovarišem čepela za mogočno skalo in opazovala planinske rubine — skalne plezalce pri njihovem neutrudnem plezanju od tal do vrha potem so spet kot metulji pofrfotavali z vrha stene do njenega podnožja in začeli ponovno plezati.

Zdramil naju je oster pisk. „Gams"! sem šepnil tovarišu. Hip nato strel iz pištole in besno vpitje in valjanje ter lomenje kamenja.

Na smrt preplašen je pribežal dveletni gams mimo naju in zavil srečno za steno, midva s tovarišem pa sva se komaj rešila pred ploho in točo kamenja. Hotela sva napraviti „planincem" primerno pridigo, pa so bile ženske članice te planinske bratovščine tako razpoložene, da sva morala molče nadaljevati pot. V Cojzovi koči sva si ogledala imena te zgledne bratovščine in se čudila meščanski oliki...

Skoraj sram me je, da sem tole povedal, naj bi kdo čital, ki ni Slovenec! Kaj pa bo dejal? Toda, treba je vzeti take planince na piko in jih postaviti na sramotni oder.

Tovariši planinci, za intermezzo malo prošnjo! V gore greste v teh lepih dneh. Dijaki in dijakinje posebno. Pustite orožje doma, pustite vse grde navade in razvade tam, kjer ste jih dobili in pojdite v svetišče narave taki, kakršnih si vas narava želi! Zavedajte se, da je narava res božji hram!

S spoštovanjem in svetim molkom opazujte v njej vse, kar se dogaja. Saj vas narava za molk in mir prosi! Kako to? Če kričiš, vriskaš, streijaš, vališ in lučaš kamenje, se pred teboj sleherno živo bitje skrije in ti ne pride več na vpogled! Kaj je lepše: sveta tišina, brez hrupa in ropota, ali pa kričanje, rjovenje in razposajanje. Je to vprašanje sploh potrebno? Skoro za nikogar ne!

Opazili ste že vsi, ki hodite v gore nelepe napise: „zasebna (lovska) pot." Planincem prepovedana!" Vas ni to neprijetno dirnilo? Mora li to biti? Da! Lovci predvsem hočemo v gorah brezpogojen mir. Ker ga niso nekateri planinci čuvali, ker so ga razposajeno in namerno motili in povzročali lovcu, ki je pravtako ljubitelj in opazovalec narave, kot planinec, le veliko bolj točen opazovalec — jezo, žalost in često nepopravljivo škodo, se je poslužil le ta edino možen način obrambe in zabranil pot, ki jo je napravil on, enostavno — vsem planicem. S tem momentom, ko je lovec, lastnik ali zakupnik lovišča postavil te napisne table je postalo nasprotje med obojimi še večje in rodila se je vojska, ki jo zlasti lovci ogorčeno vodijo, ker jim mnogi planinci namenoma nagajajo. Radi, preradi bodo lovci popustili, to vam lahko povem povsem mirno in z gotovostjo rečem, če bodo planinci sami izločili iz svojih vrst razgrajače, ki v planine ne spadajo. Lovci in divjačina prosi: mir!

Vsi ti ukrepi, prošnje in moledovanje veljajo tudi za nižje gore, za griče, polja in gozde, pa ne samo za ljudi, ki gredo zjutraj ali na večer na sprehod, pač pa tudi za njihove štirinoge ljubljence — za pse, kužke, cucke in ščeneta. Zvečer gre zajček na pašo in srna z mladiči na jaso. Če bo pa tudi vaš kuža ali muc šel na potep, se zna zgoditi, da bo potočil svojo rdečo kri in izdihnil kosmato dušo in ga ne bo res nič več nazaj!

Pa, tudi če greste sami z njim in ga spustite z vrvice svoje čuječnosti, se vam zna zgoditi, da bo naenkrat počilo in kužka boste potem zaman klicali. Zakaj, lovec divjad goji, saj lovci nismo samo pobijači, mi veliko bolj uživamo v tihi lepoti narave, ob prisluškovanju njenega žitja in bitja, kakor pa v krvi pijanem veselju.

Tako, dragi planinci, moje kramljanje vas je spet spravilo malo ob dobro voljo. Toda, mora in moralo je tako biti, da boste pa z lovci in materjo naravo res prijatelji, potem sledite mojemu geslu in ustrezite moji prošnji: Narava, vsa živa narava, torej živalce in ptički vas lepo prosijo — ne vznemirjajte jih, dajte jim mir! V imenu ljubkih živalic, krasote naših gora in polja, upam vas nisem zaman prosil. Dobra so vaša srca, tudi to vem, rade volje mi boste ustregli in potem bomo lovci in planinci res iskreni prijatelji ob vseh lepotah narave!

Kaj moramo vedeti o pogodbah in taksah?

Glavni predpisi o nekaterih posebno čestih vrstah pogodb in o državnih taksah

Pogodba je pravno obvezen dogovor med dvema strankama, s katerim se medsebojno zavežeta na osnovi dveh soglasujočih izrazov volje, da bosta nekaj storili ali pa nekaj opustili. Zagotavlja se svobodno gibanje in zaščita. Pogodba je tvegana stvar, zato dobro preudari nje vsebino, posledice, preden se v njo spustiš. Tudi taksnih predpisov pri tem ne zanemari, sicer zabredeš v neprilike, ki ti nanesejo tudi po več letih občutno globo. Nikdar se k sklepu kakšnega pravnega posla ne daj siliti. Vsiljivega človeka, ki hoče s teboj skleniti pogodbo, ne da bi ti dal časa za zrel preudarek, postavi pred vrata. Bodi uverjen, da bi ti bila tako sklenjena pogodba samo v škodo in jezo. Če si o posledicah nisi popolnona na jasnem, pojdi k odvetniku, ali notarju, ali sodniku po svet. S tem si prihraniš mnogo presenečenj. Kadar sklepaš pogodbe pismeno, se ne spuščaj še v ustmene obljube. Ustmene obljube ti dela nasprotnik vedno zato, da te pripravi k sklenitvi pogodbe; kasneje jih pa ne boš mogel dokazati napram nasprotniku, ki se bo skliceval na pismeno pogodbo. Zato je najbolje, da se vstavi v pogodbo določba, da se kaj drugega ni dogovorilo in da nezapisano ne velja. Nikdar ničesar ne podpiši, česar nisi popreje skrbno prebral in seveda tudi premislil. Določbe, katere nisi voljan sprejeti, prečrtaj. Če je pogodba napravljena v več izvodih, skrbi, da so vsi enaki in da napišeš, na katerem izvodu je nalepljena taksa. Nikdar se ne daj zavesti od trenutnih koristi, če s tem spravljaš v nevarnost svojo bodočnost, ali svoje dobro ime. Kadar pa že pride do pravde, ti bodi načelo, da je v sporih, ki niso popolnoma sigurni, mnogo več vredna primerna poravnava, kakor pa dolga in draga pravda, ki ti poleg vsega še trga živce in katero na kraju vendar utegneš zgubiti. V vsakem sporu, ki je količkaj zamotan, je zastopstvo po odvetnikih priporočljivo, ker so oni tisti pravni veščaki, ki so poklicani dajati pravne nasvete v vseh pravnih stvareh in zastopati stranke pred sodišči in oblastvi. Odvetnik mora braniti pravice svoje stranke zoper vsakogar vneto in zvesto.

O vrstah pogodb pa je treba izpregovoriti in to:

A.) **Posojilna pogodba.**

Če komu izročiš potrošne stvari (denar, vrednostne papirje, žito, razne vrste živeža) pod pogojem, da z njimi lahko po svoji volji razpolaga, da pa mora po preteku določenega časa vrniti ravnotoliko iste vrste in dobrote, si z njim sklenil ustmeno pogodbo.

Vselej, kadar je pogodba pismena, podlega taksi, ustmene pogodbe pa so takse oproščene. Toda, kasneje bomo navedli, kdaj tudi ustmena pogodba podlega taksi. Ob navajanju taksnih določil se bomo sklicevali na knjigo Sušec Štefan — „Takse", ki je edino odlično slovensko delo priznanega strokovnjaka, izdano leta 1936. Za vse listine o posojilu, razen onih, ki se taksirajo po taksnem zakonu posebej, se plačuje taksa ½%. Glej Sušec, stran 253.

B.) **Posodbena pogodba.**

Če daš komu nepotrošno stvar v rabo, ne da bi od njega zahteval za to kake protikoristi (torej na neodplaten način), si mu stvar posodil. Izposojevalec ima pravico stvar redno rabiti, razen če je kaj drugega dogovorjeno. Po tar. post. 15. zakona o taksah se za take pogodbe plačuje taksa 20.— din, čę pa se določi kaka odškodnina, tedaj se uporabi tar. post. 14. istega zakona, to je po 1%, to pa po trajanju in vrednosti zakupa. Sušec, stran 244 in 249.

C.) **Hranilna pogodba.**

Če prevzameš tujo stvar v svojo skrb, nastane hranilna pogodba. Kot hranitelj ne pridobiš nad izročeno stvarjo prav nikake pravice, si samo njen imetnik in imaš dolžnost, da jo varuješ škode.

Taka pogodba bo navadno ustmena in že smo obrazložili, da **redoma ustmene pogodbe** ne podlegajo taksi. Le kadar izročajo zasebniki oblastvom v shranitev denar, stvari, vrednostne papirje (efekte) in pismene obveze, se plačuje vsakoletna taksa, kakor jo navaja tar. post. 170. zakona o taksah, Sušec, stran 563.

Č). **Kupna (prodajna) pogodba. Menjalna pogodba.**

S kupno pogodbo se zaveže prodajalec izročiti kupljeno stvar kupcu v last, kupec pa se zaveže plačati prodajalcu določeno svoto denarja, kupnino. Z menjalno pogodbo se menjalca zavežeta prepustiti drug drugemu dogovorno določene stvari. Kupljeno oz. zamenjano stvar pridobiš, ko ti je izročena; do tega trenutka ostane odsvajalec (prodajalec, menjalec) lastnik stvari ne glede na to, da je bila kupna oziroma menjalna pogodba sklenjena poprej.

Za kupne in prodajne pogodbe se plačuje taksa po vrednosti ob času prodaje in to: za premičnine po 1%, za nakup in prodajo nepremičnin (hiš, zemlje) pa po 4%. Za nepremičnine (hiše in zemljo) pa se v območju dravske banovine pobira 2% na banovinska taksa, torej skupno 6%. Finančni zakon za leto 1937/38 v § 20 točki 7. naglaša, da ustmene pogodbe za premičnine ne podlegajo taksi. Zato je Finančno ministrstvo dne 23. 8. 1937 pod št. 57.155/III pojasnilo, da iz tega baš izhaja, da ustmene kupne pogodbe za **nepremičnine prav tako podlegajo taksi.** Če se taka pogodba, pismena ali ustmena v 15 dneh ne prijavi in taksa ne plača, so pogodniki solidarno kaznovani poleg redne takse še na globo enkratnega poviška.

Pripomniti bi bilo zlasti to: ne zidaj hiše na neprepisani parceli, kajti za odmero takse je merodajen čas nakupa. Hiša ni tvoja, če jo gradiš na tuji parceli in plačati bi imel višjo takso ob nakupu — za parcelo in za hišo bi odločala skupna vrednost.

Za kupne (prodajne) pogodbe velja tar. posta. 12. taksnega zakona, Sušec, stran 191, za menjalno pogodbo pa tar. post. 17. istega zakona, stran 251.

D.) **Rabokupna (najemna, zakupna) pogodba.**

Pogodba, s katero dobi kdo v rabo nepotrošno stvar za določen čas in za določeno ceno, se imenuje v obče rabokupna pogodba. Če je dana v rabokup stvar, ki se da rabiti brez daljnega obdelovanja (na pr. razne premičnine kakor klavirji, vozila, živila in sl. pa tudi nepremičnine, kakor stanovanja, hiše itd.) govorimo o najemni pogodbi; če gre za stvar, ki se more uživati le z marljivostjo in trudom (torej predvsem kmečka zemljišča, vrtnarije in sl.) govorimo o zakupni pogodbi.

Za take pogodbe ali listine (izvzemši pogodbe o najemu zgradb in stanovanj ter lokalov (se plačuje taksa po trajanju in vrednosti zakupa 1%.

Za izvzete pogodbe in listine za stanovanja in lokale se mora uporabljati taksni papir, ki ga prodajajo trafike. Vsi lastniki stanovanj in lokalov morajo sestaviti pogodbo na taksnem papirju in to v 15 dneh od dneva vselitve. Do vrednosti 2.400 din letno ni obvezno sestavljati stanovanjske pogodbe, toda če se navzlic temu sestavi, se taksa mora plačati.

Upravno sodišče v Celju je pod F 563 iz leta 1934 že odločilo, da lastnik zgradbe zakrivi prestopek, če ob znižanju najemnine ne sklene v 15 dneh nove najemne pogodbe na taksnem papirju. Te določbe hišni gospodarji pretežno ne poznajo, a pa je zelo, zelo važna.

Glej Sušec, stran 244 in radi znižanja te nove pogodbe zlasti stran 247.

E.) **Službena pogodba.**

Kadar se kdo obveže drugemu za službovanje za določen čas, nastane službena pogodba. Le količkaj nazorno obravnavanje te vrste službenih pogodb bi zahtevalo, da se prikaže vse delovno pravo. Za to pa ni prostora.

Tar. post. 20 taksnega zakona velja samo na ozemlju bivše Srbije in Črne gore. Glej Sušec, stran 255. Za ozemlje izven navedenih dveh pokrajin pa veljajo predpisi, priobčeni v „Službenem listu" št. 480/76 iz leta 1933, oziroma Sušec, stran 256. Tudi teh ne kaže tu razlagati, ker so obširni. Tvorijo namreč izvleček iz tar. post. 40. avstrijskega pristojbinskega zakona iz leta 1850.

F.) **Pogodba o delu.**

Kadar kdo prevzame izvršitev dela za plačilo, nastane pogodba o delu. Tudi tu ni treba, da je plačilo določeno pogojeno, dovolj je, da ni bila dogovorjena brezplačnost.

Za nas bo najvažnejša tar. post. 24 zakona o taksah, ki določa, da za pogodbe o zidanju zgradb ali za dobavne pogoje s katerimi se podjetnik zavezuje, da komu kaj dobavi za pogojeno ceno, ali da izvrši določen posel, plačuje takso v izmeri po točki a, tar. post. 12, to je 1%. Glej Sušec, stran 191 in 309.

Koleki se prilepljajo in uničujejo na izvodu, ki se daje prvopodpisanemu pogodbeniku, če se sklene pogodba med privatnimi osebami. Na ostalih izvodih pa se mora vselej označiti: kolikšna taksa se je pobrala za pravni posel ali listino na prvem izvodu in po kateri postavki (24), pri kom je prvi izvod in da je izvod, na katerega se to zapisuje, „drugi", „tretji".

G.) **Pogodbe glede imovinskih pravic.**

Take pogodbe nastajajo navadno ob priliki poroke. Imenujemo jih ženitne pogodbe. Te pa morajo biti sklenjene pred javnim notarjem v obliki notarijatskih aktov, sicer niso veljavne. Zaradi tega je njih razlaga nepotrebna in radi pičlega prostora tudi nemogoča.

Naglašamo, da smo imeli pri tem namen prvenstveno pokazati na taksne predpise, ki narodu niso dovolj poznani, pa veljajo vendarle za slehernega državljana in pomeni njih kršitev občutno škodo, pred katero želimo ščititi naše čitatelje. V vseh pravno urejenih državah namreč velja načelo, da nepoznanje zakona ne ščiti pred odgovornostjo. Če bi temu ne bilo tako, bi se zakonskih določb napram nikomur ne moglo uveljaviti, kajti sleherni bi se skliceval na to, da mu zakon ni poznan.

Pijančevanje - naše zlo

Gotovo je, da je pijančevanje ona tajna sila, ki izpodkopuje temelje človeške družbe. To je tista uničujoča sila, ki je lahko usodna za cele narode, kajti, pojavljajo se s svojo pogubonostjo v osnovni celici družbe, to je v družini. Če je družina šibka organično in intelektualno, potem prehaja ta degeneracija v najširše rodove. Ta degeneracija postaja vedno bolj in bolj usodna, kajti na splošno se popije pri nas silno veliko množino alkoholnih pijač. Jasno je, da si s tem alkoholu vdan človek izpodkopuje zdravje in življenjsko energijo za napornejše delo, obenem pa pahne včasih tudi družino moralno in materialno v nesrečo in propast. Alkoholizmu vdan človek ne more biti nikoli trajno tvorna sila, kajti, danes je čas in bo še čas, ki zahteva pravega, trezniega dela in napora za skupno blaginjo naroda.

Demonska sila alkoholizma se je razpasla in sega v vse sloje današnje družbe. Tista neodpornost je pri vseh slojih skupna, a različna je materialna posledica. Delavec, ki gara ves teden in zasluži včasih res sramotno nizko plačo, doma pa ima mnogoštevilno družino, skuša svoje skrbi in težave pozabiti s tem, da se ob koncu tedna pošteno napije. In kaj je posledica? Ves teden je garal, jedel slabo, potem se pa napije vina ali žganja. Prav gotovo je, da ne more biti tak človek zdrav in tudi za delo ne čuti pravega smisla in s tem samega sebe pahne v propast. Podobni primeri so pri kmetskem ljudstvu, pri obrtnikih in tudi pri uradnikih.

Pijančevanje ima pa tudi druge zle posledice. V pijanosti se dogajajo razna nasilja in uboji, nemoralnosti itd. Človek, ki je pijan postane naravnost divji kot žival in ne ve kaj dela. Kmetski fantje se napijejo in za malo žaljivko, ki mogoče pade pri omizju, se že zabliska nož. In take stvari beremo in slišimo vsak dan.

Kje pomoč? V prvi vrsti so poklicane v to naše organizacije. Te naj vzgajajo svoje člane vzdržati se alkoholnih pijač, pokažejo naj na kvarni vpliv pijančevanja in svoje člane naj odvračajo od navade, da se mora vsaka stvar začeti in končati s pijačo. Boj alkoholu je sveta naloga vseh organizacij, tako prosvetnih, telovadnih in tudi strokovnih. Pokazati je treba, da mlad fant, ki ne pije je ravno tako fant, kot tisti, ki pije. Prav jasno se vidi, kako kvarno vpliva alkoholizem ne samo na nas, ampak tudi na vse Slovane. Tudi alkoholizem je eden izmed vzrokov našega zapostavljanja s strani drugih narodov.

† Perdan Marija

Pretekli ponedeljek 10. t. m. je umrla v Stražišču pri Kranju v starosti 37 let po težki in dolgotrajni bolezni splošno spoštovana vzgledna katoliška žena Marija Perdan roj. Hafner. Pokojnica je bila žena znanega uglednega tekst. mojstra Perdana, znanega odločnega katoliškega moža v čemer ga je skozi vse življenje močno podpirala pokojna vzorna življenska družica, ki je bila vneta članica vseh katoliških slovenskih organizacij. Možu je zapustila 2 nepreskrbljena otroka, ki bosta pač težko pogrešala dobro vzgojiteljico mater, ki je znala ustvariti tako sijajno kat. družino.

Naj v miru počiva in uživa zasluženo plačilo blaga pokojnica; ostali njeni družini pa naše globoko sožalje!

Župnik slovenske župnije v Beogradu na Čukarici **g. Tumpej,** ki se z vso vnemo trudi za krščansko misel med beograjskimi Slovenci, nam piše, da je od tam pričakovati znatne udeležbe katoliških vernikov.

Kongresna pisarna sporoča.

Godbe bodo na kongresu povečale živahnost in razgibanost. Zato naj jih pride v Ljubljano ob kongresnih dneh čim več. Vsaka organizacija, ki potuje v skupini, naj ima, če le more, svojo godbo. Naredili bomo sijaj, kakršnega Ljubljana še ni videla!

Vse člane fantovskih odsekov, dekliških krožkov, Frančiškove mladine, ki bodo prišli v Ljubljano na kongres, vabimo, da se kongresa udeležijo v svojih uniformah. Uniforme bodo pestrost povečale!

Splošna maloželezniška družba v Ljubljani nam sporoča, da je dovolila znižano voznino 1.— din za tiste, ki se izkažejo s kongresno legitimacijo, tudi za nočne vožnje. Doplačati pa morajo 1.— dinarsko nočno pristojbino.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani je vsem udeležencem kongresa, na podlagi kongresne legitimacije dovolilo brezplačen vstop za obisk mestnega muzeja, bodisi v skupinah, bodisi posameznikom. Za skupine bodo določeni posebni vodniki po muzeju.

Fantovski odseki, ki so dobili vabilo za reditelјsko službo v dneh KKK naj **takoj pošljejo** imenik vseh, ki so se javili na reditelјski odsek kongresne pisarne.

Vsem, ki žele prenočišč! Vsem, ki žele, da jim stanovanjski odsek preskrbi prenočišče, prosimo, da to svojo željo **najkasneje do sobote, 22. t. m.** sporoče svojemu domačemu pripravljalnemu odboru ali župnemu uradu.

Kongresne lepake smo ponovno razposlali vsem župnim uradom obeh slovenskih škofij. Prosimo čč. gg. župnike, da jih takoj izvesijo na kar se da najbolj vidnem mestu! Zamenjajte jih s starimi, obledelimi!

Narodni odbor KA v Sloveniji.

Ob času kongresa bo imela KA zborovanje katoliških inteligentov in sicer v soboto 29. julija v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Začetek zborovanja je ob 9. uri z naslednjim sporedom: 1. Razcepljenost v slovenski katoliški skupnosti (govori direktor dr. Karel Capuder). 2. Liberalizem, revolucionarizem, personalizem in slovenska katoliška skupnost (govori prof. bogoslovja g. dr. Josip Hohnjec). 3. Papeštvo — vir edinosti (govori nadškof beograjski prezv. g. dr. Josip Ujčić).

4. Komunistično brezbožništvo (govori v nemškem jeziku p. Ledit S. J. iz Rima).

Vso našo katoliško inteligenco toplo prosimo, da se tega zborovanja udeleži. Na zborovanje bo imel pristop vsak, samo s kongresnim znakom.

„Kongres Kristusa Kralja bo večji od evharističnega!"

Tako slišimo zadnje dni po vlakih in avtobusih. Naš narod z živim zanimanjem spremlja zadnje priprave na kongres in nesrpno pričakuje, kdaj bodo v ljubljanski stolnici zvonovi slovesno naznanili začetek velikil. manifestacij v čast Kristusu Kralju. Vsa naša lepa slovenska zemlja drhti v pričakovanju nečesa velikega, svetega in mogočnega, nečesa, kar bo prekosilo vse naše dosedanje prireditve te vrste. Zanimanje za kongres bo uresničeno s tisoči in tisoči udeleženci, ki bodo od vseh strani Slovenije prihiteli v Ljubljano, da bodo skupaj z drugimi narodi slavili in poveličevali Kristusa, Kralja kraljev. Ljubljana, veliki dnevi se ti bližajo!

Ustanovitev mednarodne katoliške izseljenske lige (govori p. K. Zakrajšek, tajnik Rafaelove družbe) dne 29. julija ob 16. uri v Unionu.

Nove naloge Kristusovega kraljestva današnjih dni.

Naš čas bi lahko imenovali čas nemirnega človeškega duha. Ta nemirni duh se je pokazal posebno v izseljenstvu. Človek je postal nezadovoljen z vsem, kar ima in kjer je. Zmaterializirana srca so zahrepenela po tujih krajih, kjer bi našla več svetnih dobrin, denarja, posebno več uživanja, marsikaj več prostosti za uživanje. Tako je je bil sedanji rod priča največjega preseljevanja narodov, kolikor jih pomni zgodovina človeškega rodu. In te dobe še ni konec. Ker so skoraj vse države omejile ali pa popolnoma zavrle doseljevanje, je nastala nova oblika izseljevanja, tako imenovano sezonsko izseljevanje, ko gredo visoki stotisoči za letne mesce iz domovine v tujino za zaslužkom. Tako danes ni katoliškega naroda na svetu, ki bi ne imel svojih vernikov na tujem in tujih v svoji sredi.

Tako pa je postalo izseljenstvo danes svetovno mednarodno vprašanje. Noben katoliški narod ne more ostati brezbrižen za svoje vernike na tujem, pa tudi ne brezbrižen do vernikov iz tujine v svoji sredi.

Do sedaj je izseljenstvo zadalo katoliški cerkvi že zelo občutne težke rane. Število verskih izgub gre v visoke milijone.

Katoliški izseljenci, največkrat sami mladi neizkušeni ljudje, pridejo v tujini v zelo težke verske preizkušnje. Ne poznajo ne jezika, ne verskih razmer. Tuja duhovščina dolgo ne ve zanje, pa če tudi ve, jih ne razume in oni ne nje. V cerkvi je tuj jezik. Tako ne razumejo ne pridig, ne marajo k sv. zakramentom. Tako so oropani vse duhovne hrane in ni čuda, če počasi klonejo in odpadajo, zlasti še, ker zahajajo med nje le prepogosto agitatorji proti Bogu in cerkvi.

Tako je izseljensko vpračanje danes najvažnejše vprašanje Kristusove cerkve, vprašanje, kako ohraniti zveste Kristusu vse one milijone, ki so že na tujem in ki še stalno odhajajo.

Tako je nastala potreba svetovne izseljenske misijonske organizacije, ki naj združi vse katoliške narode pri tem velikem delu sodobnosti.

Družba sv. Rafaela je zato sklenila porabiti mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani, da predloži vsem katoličanom sveta ustanovitev mednarodne katoliške izseljenske lige.

Ako bo ta kongres dosegel že samo to ligo in tako poskrbel za milijone vernikov izseljencev, da se jih ohrani zveste Bogu in njegovi Cerkvi, bo to gotovo velik uspeh.

Naše šolstvo

V katerih šolah in s kakšnim uspehom se šola naša mladina?

Kranj s svojo razvito industrijo, trgovino in obrtjo, s svojo kmečko okolico in vsem velikim zaledjem gorenjske kotline nad in pod Kranjem je v pogledu raznih šol že prav posebno važno središče in se nam stavljajo čedalje večje naloge in potrebe in to v dveh pogledih: 1.) radi čimvečjega navala v šole sploh — kar je na Gorenjskem radi bližine krajev in dobrih zvez omogočeno v precejšnji meri —, 2.) pa radi vedno večje potrebe strokovnih šol zgoraj navedenih stanov in poklicev. Strokovno šolstvo danes postaja vedno bolj diferencirano, izpopolnjeno, pa tudi država sama vedno bolj zasleduje njegov razvoj in mu daje obvezni značaj. Zato si v kratkih potezah oglejmo enkrat celotno sliko kranjskih šol in učnih uspehov na njih.

Drž. realna gimnazija.

Profesorski zbor: Z zavoda so odšli: **Švikaršič Zdravko,** na II. drž. r. gimnazijo v Ljubljano: **dr. Tomšič Franc** na I. drž. gimn. v Ljubljano; **Prevec Silva** na drž. žen. real. gimn. v Ljubljano; **Kajfež Josip** na II. drž. real. gimn. v Ljubljano; **Pavlič Klotilda** na III. drž. gimn. v Ljubljano; **Dular Josip** na III. drž. gimn. v Ljub.; **Petelin Stanko** na učit. v Ljub.; **dr. Dolar Simon** dir. upokojen; **Pilgram Vladimir** na I. drž. real. gimn. v Ljubljano; **Medved Ivan** na drž. žen. učit. šolo v Kragujevac; **Hinić Dušan** podal ostavko; **dr. Keršić Jovan** na II. drž. moško real. gimn. v Sarajevo.

Na zavod so prišli: **Sluga Margareta** učitelica veščin; **Šipic Franc** suplent; **Piščanec Elda** učit. veščin; **Kalan Andrej**; suplent; **Novak Viljem** profesor; **Kump Hilda** hon. učit. veščin; **dr. Kršić Jovan** profesor.

5. oktobra 1938 je umrl v Ljubljani prof. **dr. Jože Debevec,** ki je v letih 1900—1910 služboval kot profesor na kranjski gimnaziji; 14. oktobra 1938 je umrl v Ljubljani prof. **Josip Marn,** ki je svojčas služboval na tem zavodu; 3. februarja je umrl v Ljubljani prezv. g. **dr. Janez Fr. Gnidovec,** škof skopljanski, ki je v Kranju služboval kot suplent v letih 1903—1905.

Interno delo: Zavod je opravil tudi vse predpisane proslave, spominske svečanosti in prireditve. Marljivo so delovale tudi razne šolske organizacije. Prirastek se je pokazal tudi v knjižnicah in zbirkah. Fondi: Sklad Vit. kralja Aleksandra I. Zedinitelja znaša din 5192.28, Prešernov sklad pa din 2381.25. V državni šolski poliklinika je bilo 252 sistematičnih in 418 kontrolnih pregledov; skupno je bilo ambulančnih obiskov 1055.

Statistika učencev in učenk kaže tole sliko: I. razred je štel ob začetku leta 129 učencev in učenk, ob koncu leta pa 127; II. razr. 149, 143; III. razr. 138, 133; IV. razr. 92, 89; V. razr. 57, 54; VI. razr. 45, 42; VII. razr. 38, 36; VIII. razr. 36, 35; vsi razredi skupaj so imeli po vpisu 440 dijakov in 244 dijakinj t. j. 684, ob koncu leta pa je štel zavod 420 dijakov in 239 dijakinj t. j. 659, lani 714. Prvi trije razredi so šteli po 3 oddelke, četrti in peti po 2, šesti, sedmi in osmi razred pa po 1 oddelek.

Učni uspehi: Z odličnim uspehom je na zavodu izdelalo 45 učencev in učenk ali 6.85%; s prav dobrim uspehom 169 ali 25.64%, z dobim 247, ali 37.48%. Skupaj je izdelalo 461 dijakov in dijakinj, ali 69.95%. Popravni izpit ima 122, ali 18.50/0; izdelalo ni 69, ali 10.47% pravico do rednega šolanja je izgubilo 7, ali 1.06%.

Višji tečajni izpit: Osmi razred je štel ob pričetku šolskega leta 36 učencev in učenk, izdelalo jih je 35. K maturi je bilo pripuščenih s privatisti in ponavljalci vred 43 učencev in učenk. Izpit so napravili: **Barle** Jože, **Brodar** Danica (prav dober uspeh), **Bulovec** Slava (p. d.), **Cesenj** Ivan (p. d.), **Feldin** Zvonimir, **Figar** Drago (z odl.), **Hafnar** Ivan, **Hlebce** Ana, **Keržič** Marija, **Knific** Ivan, **Kavčič** Franc, **Matevžič** Zora, **Pogačar** Slava (z odl.), **Segolin Marijan** (z odl.), **Sirc** Ljubo (z odl.), **Smolej** Bogomir, **Spilar** Adolf, **Stritih** Stanislav (p. d.), **Šiška** Jože (p. d.), **Šivic** Albin (z odl.), **Šorli** Orislava (z odl.), **Štiglic** Franc (p. d.), **Urbanec** Janez, **Urbas** Milutin (p. d.), **Vidic** Vladimir (p. d.), **Vidmar** Tugomir, **Zirkelbach** Nada (p. d.), **Miklavc** Gertruda, **Pintar** Ferdinand, **Pahor** Avguštin, **Truden** Ivan, **Dermota** Leopold (priv.), **Golob Frančiška** (privat.), **Jelinčič** Anda (privat.), **Černelec** Milan (dopolnilni izpit), **Kaljčenko** Pavel (dop. izpit).

Popravni izpit v avg. ima 6 kandidatov, 1 je pa zavrnjen za celo leto. Višji tečajni izpit pod vodstvom min. odposl. g. Antona Sovreta je trajal od 13. do 23. junija in sicer pismeni od 13. do 15. junija, ustni pa od 17. do 24. junija.

Nižji tečajni izpit: vršil se je 9. in 12., 13., 14. ter 15. junija. Izpita so bili oproščeni po čl. 57. zakona o srednjih šolah v IV.a razredu 2 učenca, v IV.b razredu pa 12 učencev in učenk. Od 44 učencev in učenk pripuščenih v IV.a razredu k nižjemu tečajnemu izpitu je 1 izdelal z odliko, 7 s prav dobrim uspehom, 27 z dobrim uspehom, popravnih izpitov je 7, zavrnjena za leto dni sta 2 učenca. V IV.b razredu je bilo pripuščenih k izpitu 41 učencev in učenk. Z odliko so izdelale 4 učenke, s prav dobrim uspehom uspehom 17 učencev in učenk, 13 pa z dobrim uspehom. Popravnih izpitov je 5, zavrnjeni za leto dni sta bili 2 učenki. Višji in nižji tečajni izpit je nadzoroval min. odposlanec g. Anton Sovre.

Sprejemni izpiti za 1. razred so se vršili 23. in 24. junija pred šestimi izpitnimi odbori. Prijavilo se je 60 učencev in 54 učenk, skupaj 114. Izpit je napravilo 54 učencev in 52 učenk, skupaj 106. Zavrnjenih je [illegible] 7 učencev in učenk.

Meščanska šola.

Benjamin med kranjskimi šolskimi zavodi je novo ustanovljena meščanska šola, za katere ustanovitev se je mestna občina z vso silo zavzela in tako ustregla željam številnih staršev, ki že imajo, ali hočejo otroke šolati v meščanski šoli.

Začetek je povsod težak. Tako je šoli primanjkovalo pravih prostorov. Spočetka se je naselila v stari dekliški šoli na Pungretu, 9. januarja, potem ko se je osnovna šola preselila v novo poslopje, pa je meščanska šola prišla v prostore v II. nadstropju stare ljudske šole. Prostor pa tudi tukaj ne odgovarja in če meščanska šola ne dobi v teku 5 let novo poslopje, jo bo država ukinila.

Statistika. Vpis učencev v prvi in drugi razred je bil ne samo povoljen, ampak celo rekorden. Prvotno se je nameravalo otvoriti samo 1. razred, ostale pa postopoma, ker se je pa tudi za 2. razred priglasilo dovolj učencev in učenk, se je že lani otvoril tudi drugi. V prvi razred se je vpisalo 143 dečkov in deklic, to je število, katerega ni dosegla nobena meščanska šola v Sloveniji. Razred je imel zato 3 oddelke: I.a je bil mešan 25 dečkov in 28 deklic, skupaj 53; I.b je imel 48 dečkov, I.c pa 42 deklic. Drugi razred je imel 9 dečkov in 16 deklic, skupaj 25. Vsega je bilo na šoli 82 dečkov in 86 deklic, to je 168, kar je ogromno število samo za dva razreda. To število tudi kaže, koliko prostorov bo šola potrebovala, ko bo popolna. Dotok otrok na meščanski šoli je povzročil padec na številu na gimnaziji in je javnost to šolo toplo pozdravila.

Nastavniški zbor: Za upravitelja šole je bil imenovan **Lampe Josip,** za nastavnike pa: **Pogačnik Vida, Belehar Danica,** prof. **Potočnik** Alojzij, učiteljica **Krč Marija,** dipl. phil. **Zupančič Zvonimira,** hon. nastavnica, **Vovk Jože** hon. veroučitelj, dipl. phil. **Oman Janez** hon. učitelj, 27 aprila prestavljen v Gor. Radgono.

Šolski letopis: Ministrstvo prosvete je dovolilo 8. avgusta otvoritev I. razreda, ostali razredi se otvarjajo postopoma, 1., 2., 3. septembra je bilo vpisovanje; min. prosvete je 20. septembra dovolilo otvoritev drugega razreda, 1. oktobra otvoritvena sv. maša in pričetek rednega pouka, 10. oktobra pričetek pouka v II. razredu, 9. januarja preselitev v prostore stare ljudske šole; 20. aprila dan pogozdovanja; 5 junija ekskurzija vseh razredov; 18. junija šolska razstava; seveda niso tu vštete razne svečanosti, prireditve, seje in vesti osebnega značaja.

Knjižnice in kabineti: Šola je že v prvem letu premagala začetniške težave, ki so v zvezi s prostorom, nabavo inventarja, učil in učnih pripomočkov, knjižnic itd. Osnovali so se sledeči kabineti: zbirka za zemljepis in zgodovino, zbirka za prirodopisje, zbirka za fiziko, zbirka za računstvo in geometrijo, zbirka za ročna dela. Knjižnice: nastavniška knjižnica šteje 33 izvodov knjig in revij, šolska 4 izv., podporna knjižnica pa 43 knjig in 20 risalnih desk. Izposodilo se je 41 knjig in 19 desk.

Zdravstveno stanje: Splošno zdravstveno stanje je bilo povoljno. Sistematično pregledanih je bilo 166 učencev. V ambulatoriju drž. šolske poliklinike se je zdravilo 68 učencev.

Narodnost in vera: Od 168 učencev je bilo 166 rimskokat. vere in 2 protestanta; 159 naših državljanov, 7, italijanskih in 2 Čeha.

Učni uspehi: Šola je v obeh razredih štela 168 učencev in učenk. Z odličnim uspehom je izdelalo 7, ali 4.2%, s prav dobrim 57 ali 35.90/0; z dobrim 32, ali 19%; skupaj je izdelalo 96, ali 57.1%; ni izdelalo 72, ali 42.90/0; popravni izpit ima 41 učencev in učenk t. j. 24.4%. — Popravni izpiti bodo dne 31. avgusta ob 8. uri, prošnje je oddati do 20. avgusta. Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. Prinesti je s seboj vse dokumente. (Se nadaluje.)

HOTEL „JELEN" - KRANJ

Vsako soboto in nedeljo zvečer godba.
Igra tržiški „šramel" (poznani „Fogelni")

Zagrizeno strankarstvo

Kakor je pred nekaj tedni poročal naš list, obstoja akcija, ki stremi za tem, da bi se občinsko posestvo Prevola porabilo deloma za sanatorij, deloma pa za gospodinjsko šolo. Oboje je za Kranj in vso okolico nujno potrebno. Uprava mestne občine je dobila pri zadnji občinski seji pooblastilo, da se sme pogajati z župno nadarbino glede prodaje Prevole pod pogoji, ki smo jih omenili. Prevola bi se porabila za socialne namene, v splošno korist, občina bi pa dobila polno kupnino. Občinski odborniki brez ozira na strankarsko pripadnost so z malenkostnimi izjemami uvideli, kako velike koristi za občino bi bilo, če bi se tak načrt mogel uresničiti. Tako je tudi skoro vsa kranjska javnost pozdravila to zamisel.

Žal pa še niso pri nas izumrli oni predpotopni tipi, ki vse presojajo le iz strankarskega stališča. Ti ljudje se ne moreje rešiti povojev strankarske zagrizenosti in ne morejo umevati konstruktivnega dela za splošni blagor brez ozira na to, katera stranka kaj dobrega naredi. Ti ljudje kritizirajo vse povprek, naj njih politični nasprotnik napravi karkoli, vse je zanič. Sami niso zmožni nikakega dela v javno korist, jezi jih pa tudi, če kdo drugi ustvarja dobrine za splošno javnost. Boje se, da bi to njihovi politični grupaciji moglo škodovati, če bi nasprotnik vršil koristna dela. Oni ne politizirajo za to, da bi prodrla koristna ideja med narodom, ampak za to, da pridejo do oblasti, da sami sebe pasejo...

Ko je bil dograjen novi leseni most čez Kokro, sta počasi korakala preko mostu dva mlada kranjska gospoda in z jezo takole modrovala:

I. N.: „Viš, ti klerikalci, kaj so naredili..."

M. O.: „To bo zanje reklama! Sicer se bo pa itak kmalu podrl..."

I. N.: „Saj se je zadnjič pri obtežitvi skoro že podiral..."

M. O.: „To bi bilo nekaj..."

Iz vsega razgovora je odsevala nekaka nevolja, da imajo za most zasluge ljudje drugega političnega mišljenja...

Ravno dograditev lesenega mostu čez Kokro je lep dokaz, kako se more nekaj ustvariti v občini, če sodelujejo pri gospodarstvu v skupni vzajemnosti ljudje sicer različnega političnega naziranja. V veliki večini kranjskih meščanov je ravno ob tisti priliki prodrl zdrav gospodarski razum, ki je šel preko strankarske zagrizenosti. Le nekaj posebno odbranih je v zeleni nevoščljivosti skušalo splošno enotno mišljenje meščanstva zastrupljati z raznimi govoricami, da se bo most podrl, da bo imel le župnik od njega dobiček itd.

Strankarska zagrizenost se je ponovno pokazala sedaj pri obravnavi Prevole. Dočim vodijo občinski odbor le oziri na občino in javno korist brez ozira na desno ali levo, se pojavlja na drugi strani zelena strankarska zavist in razdiralni duh, ki hoče dobro zamišljeno akcijo oblatiti in onemogočiti. Normalno čuteč človek bi niti verjeti skoro ne mogel, da se bo kdo našel, ki bi temu ugovarjal. Občina pride po tem načrtu do svojega denarja, želji po domači bolnici bi bilo ustreženo, nikdo še ni niti daleč ponudil občini toliko za Prevolo in vendar so se takoj našli ljudje, ki so začeli v nekaterih listih ves načrt smešiti, očitati občinski upravi, da hoče zapravljati občinski denar, onim, pa ki se žele za socialno skrbstvo žrtvovati, so pričeli podtikati koristoljublje, dobičkarstvo itd. Po vsem Kranju so začeli skrivnostno prišepetovati: „Kakšne dobičke bo napravil s to kupčijo dekan Škerbec, to je trgovec itd." Umazanci grdi! Sami niso nikdar sposobni prinesti kake žrtve za javnost, pa podtikajo vsaki socialni akciji dobičkarstvo in nečedne namene. Kam pripelje ljudi strankarska zagrizenost. No, tem ljudem je v Kranju odklenkalo. Ogromna večina kranjskega prebivalstva danes dobro ve, kje je solidno občinsko gospodarstvo in kje je le politika brez vsakega smisla za javno dobro.

Oj ta Prevola!

Gotovi gospodje, ki že dalj časa uživajo politične počitnice, ali pa jim je dolgčas po političnem porazu, ki so ga doživeli ob zadnjih volitvah v narodno skupščino, so si privoščili pritožbo proti sklepu občinskega odbora v Kranju, s katerim se je ugotovila baza, na podlagi katere se bo občina pogodila z župno nadarbino v Kranju za posestvo Prevolo. To pritožbo so podpisali: bivši župan Pirc Ciril, bivši župan Tajnik, bivši podžupan Košnik Ivan, novinar Colnar Lojze, bivši poslanski kandidat dr. Demšar Dragotin, občinski odbornik Colnar Otmar, bivši podžupan Mayr Mavrilij, Berjak Franc, Štempihar Tone, ing. Gros Ožbalt, dr. Vilfan Joža, Jereb Miha, Tomažič Jože, Žgur Mirko in Župan Leopold.

Kakor smo zvedeli, je nadrejena oblast pritožbo zavrnila kot preuranjeno, ker se pogodba z župno nadarbino sploh še ni sklenila. Gospodje so za en politični uspeh bogatejši. Seveda bi tudi pritožba zoper že sklenjeno kupno pogodbo ne imela nobenega smisla, ker bi občina ne kršila zakona, ako z odobritvijo nadrejene oblasti odsvoji svoje nepremičnine. Ne dvomimo pa več, da bodo vsaj nekateri gospodje poizkušali srečo tudi potem, ko bo definitivna pogodba sklenjena. Tega jim ne zamerimo, ker nekaj dela mora imeti vsak človek.

Izredni občni zbor škofjeloških obrtnikov

V začetku mesca aprila je bil redni letni občni zbor „Obrtnega društva v Škofji Loki", katerega je vodil dotedanji društveni predsednik g. Lovro Planina. Na tem občnem zboru sta bila izvoljena predsednik in podpredsednik brez potrebne nadpolovične večine kakor zahtevajo pravila društva, ker so se pojavile tri struje. Največ glasov za predsednika je dobil g. Ogrin Anton, stavbenik, a za podpredsednika pa g. Andrej Krošelj, pek. Proti njuni izvolitvi, pa je z motivacijo, da nista dobila potrebne večine, napravil g. Pavle Okorn, mizar pritožbo na sresko načelstvo v Škofji Loki. Isto je seveda moralo volitve predsednika in podpredsednika razveljaviti. Obenem pa je tudi razveljavilo sklep občnega zbora, ki je na predlog prejšnjega odbora sklenil, da se pravila nekaj spremene.

Vsled tega je bilo nujno potrebno sklicati izredni občni zbor „Obrtnega društva", ki se je vršil v torek 27. 6. 1939 ob 8. uri zvečer v prostorih gasilskega doma.

Občni zbor je vodil najstarejši član odbora g. Oblak Jože. Uvodoma je pozdravil vse navzoče obrtnike, posebno toplo pa še zastopnika sreskega načelstva g. dr. Zoreta. Nato je prečital odlok sreskega načelstva s katerim je isto razveljavilo zgoraj imenovani točki reddnega občnega zbora.

Prešlo se je nato takoj na 1. točko in to na sklepanje o spremembi pravil. Ker predlog ni dobil potrebne 2/3 večine (kakor določajo pravila), je ta točka s tem odpadla z dnevnega reda.

Še pred sklepanjem o spremembi pravil je predsedujoči g. Oblak Jožef ugotovil sklepčnost občnega zbora, saj je bilo izmed 34 članov navzočih na občnem zboru 29 članov. Manjkalo jih je le 5 med njimi tudi g. **Lovro Planina.**

Po sklepanju o spremembi pravil se je prešlo na volitve novega predsednika in podpredsednika. Sklenjeno je bilo, da se voli z listki in sicer vsakega posebej.

Pri glasovanju za predsednika je dobil g. Anton Ogrin 12 glasov, g. Kalan Valentin pa je dobil 15 glasov, 1 volilec pa se je glasovanja zdržal. Za tem je novoizvoljeni predsednik Kalan takoj prevzel nadaljnje vodstvo občnega zbora.

Takoj na to se je prešlo na volitve podpredsednika. Pri glasovanju je dobil Oblak Jožef 15 glasov, Krošelj pa 15 glasov. Občni zbor je bil nato zaključen in je vsekakor potekel v popolnem redu in miru.

Nova maša v Cerkljah

Cerkljanska župnija je v nedeljo doživela prelepo slovesnost prve nove maše. Z veliko požrtvovalnostjo so sodelovali premnogi farani. Mogočni mlaji so krasili prostor pred cerkvijo. Cerkev sama je bila kot najlepši šopek rož — vsa okrašena s cvetjem in zelenjem. S stropa so visele goste mreže vencev, oltarji kar zasuti s cvetjem. Veliko truda in dela je bilo treba, a fantje in dekleta se niso ustrašili težav. Med gostim špalirjem ljudi in v spremstvu mnogoštevilnih svatov je g. novomašnik Erzar Stanislav stopil v cerkev, da prvič opravi daritev sv. maše. V cerkvi je zadonela prelepa in prisrčna pesem, ki ostane vedno lepa: „Novi mašnik bod' pozdravljen..." Pozabljeni so vsi trudi, vse delo, veselje napolni srce novomašnikovo, veselje prevzame srca množice, ki je napolnila vso mogočno cerkljansko farno cerkev. Slovesnostni pridigar — cerkljanski rojak — dr. Kimovec nam je z njemu lastno besedo živo slikal dolžnosti in delo duhovnikovo, pa tudi povedal o veselju, ki napolnjuje duhovnikovo srce. Po sv. maši so svatje odšli na novomašnikov dom med mnogoštevilnimi mlaji, katere so postavili požrtvovalni fantje. Vsa fara je vesela, da je zopet eden izmed nas stopil med delavce v Gospodovem vinogradu. Bog daj, da bi v Cerkljah kmalu zopet odmevala pesem„ Novi mašnik bod' pozdravljen!

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

† **Župnik Blaž Rebol.** Pretekli teden 11. julija je umrl v Beli cerkvi pri Novem mestu tamkajšnji župnik **Blaž Rebol.** Pokojni župnik je bil pristen Gorenjec, rodil se je v župniji Trstenik pod Storžičem dne 1. februarja 1873, gimnazijo je študiral v Kranju in v Ljubljani, v mašnika posvečen je bil dne 22. julija 1897. Kot kaplan je služboval 4 leta v Naklem in 6 let v Komendi, kjer je ustanovil „Prosvetno društvo", nato je bil 12 let župnik v Bučki, kjer je zidal novo župnišče, nato 11 let v Dobrniču in slednjič od l. 1930 župnik v Beli cerkvi, kjer je tudi pokopan. Naj počiva v miru!

Kongresne knjižice dobite vsak dan od 8. do 12. ure v knjižnici Ljudskega doma. Ker bomo imeli v nedeljo pri maši vajo za ljudsko petje na kongresu in bomo peli pesmi iz teh knjižic, si jih do nedelje že vsi nabavite.

30-letnica mature na gimnaziji v Kranju iz leta 1909. Pod tem naslovom se je v dopis vrinila pomota. Sestanka se je udeležil Hafner Anton, župnik v Dupljah (ne v Trbovljah) izostalo je ime dr. Jenšterle Janez, zdravnik v Trbovljah, ki se je tudi udeležil te proslave.

Zahvala. „Društvo slovenskih obrtnikov" si šteje dolžnost zahvaliti se vsem prijateljem in vsem, ki so se žrtvovali, da je prireditev v vsakem oziru tako lepo uspela.

Prav iskrena hvala vsem!

Jubilej domače tvrdke. Letos obhaja deset letnico obstoja poznana trgovina koles Krašovec z Jesenic, ki je spomladi otvorila tudi v Kranju podružnico. Tvrdka je vodilna v francoskih športnih kolesih in se je tudi v Kranju takoj z uspehom uveljavila. Radi velikega konzuma nudi kolesa po zelo povoljnih cenah, delavcem tudi na obroke. Ob 10 letnici bo na vsakih 100 prodanih koles eno podarila srečnemu dobitniku, ki bo izžreban.

V Kranju je tvrdka Krašovec ustanovila novo, edino strokovno delavnico za vulkanizacijo gumijastih plaščev za avtomobile, motorje in kolesa. Vašemu uredniku so pokazali in raztolmačili ves potek in pripravo za vulkaniziranje. Za popravljeno avtomobilsko gumo jamči tvrdka z garancijo za 10.000 km vožnje, ter so stroški popravila v primeru s ceno nove gume daleko manjši. Enako velja za nove kolesarske gume, ki so včasih močno presekane, drugače pa še dobre. Pozimi bodo vulkanizirali tudi galoše in snežne čevlje.

Nadškof dr. Ujčić v Kranju. Prevzvišeni beograjski nadškof g. dr. J. Ujčić je prejšnji teden v spremstvu svojega tajnika prispel v Kranj na počitnice in se nastanil v župnišču. Prevzvišenemu g. nadškofu, ki že več let prihaja na letovanje v Kranj, želimo prijetno bivanje v našem mestu.

Regulacija prometa na savskem mostu. Radi del pri razširitvi savskega mostu so ta teden cesto na mostu zožili in zaprli, tako da je mogoč le enosmerni promet. Da se promet vrši v redu, ga regulirata dva čuvaja, ki dajeta podnevi znak z rdečo zastavico, ponoči z rdečo lučjo. Vse voznike opozarjamo na sledeče.

Če je na tistem koncu mostu, kateremu se bliža voznik podnevi izvešena rdeča zastavica, ponoči pa prižgana rdeča luč je to znak za stoj. Če pa je zastavica spuščena ali luč ugasnjena, je pot odprta. Podnevi, ko je veliko prometa, je enkrat odprta ena smer ceste, nato pa zopet druga.

Pri novem hodniku na spodnji strani mostu so sedaj položili sidra in vmesno železje in bodo pričeli betonirati ploščo. Naše obširno poročilo v zadnjem „Gorenjcu" popravljamo v toliko, da bosta hodnika široka po 225 cm in ne 165 cm, kot smo pisali.

Adaptacije. V Prešernovi ulici bodo temeljito popravili obe Pučnikovi hiši. Napravili bodo nove, moderne lokale in preuredili stanovanja. V Tavčarjevi ulici pa preurejajo Kandučevo hišo. Tudi tu bodo napravili nov lokal in popravili stanovanje v 1. nadstropju.

Obrtniška tombola v Kranju. Kot vestni kronisti smo dolžni omeniti, da zadnje čase pogosto naletimo na skupine meščanov in obrtnikov, ki debatirajo o vzrokih, zakaj „Kranjska gasilska četa" noče posoditi odre in razstavni paviljon za obrtniško tombolo. Saj je vendar med aktivno sodelujočimi gasilci največ obrtnikov, ki z vso vnemo in požrtvovalnostjo sodelujejo, tako pri akcijah, bližnjemu v pomoč, kakor pri vseh drugih bodisi paradnih ali zabavnih prireditvah in so na ta način obrtniki mnogo pripomogli s svojim delom, da je društvo tako dobro situirano.

Vse čitatelje „Gorenjca" opozarjamo na današnji članek „Kaj moramo vedeti o taksah?", ki radi njegove praktičnosti in aktuelnosti o teh zadevah katere obravnava na dokaj nazoren način, zasluži, da si ga shranite in preštudirate za slučaj, da vam je treba urediti kak primer te vrste. Članek je čitateljem predvsem tudi zato namenjen.

Esperantisti, pozor! Jug. Kat. Esp. Liga vabi vse esperantiste, da se udeleže kongresa Kristusa Kralja.

V soboto 29. julija ob poli 7. uri zjutraj bo v. maša v nunski cerkvi. Med mašo se bodo pele sledeče cerkvene pesmi v esperantskem jeziku: Zvonovi so zapeli (Sonoras sonoriloj), Lepa si, roža Marija (Rozo belega Vi) in Povsod Boga (Ni volas Vin). Takoj po svetem opravilu bo pridigoval v esperantskem jeziku Don Paršić Zore, župnik s Hvara, o temi: Kristus, Kralj sveta.

Popoldne ob 3. uri pa se bo vršil 3. redni občni zbor Jug. Katol. Lige v prostorih Slomškove družbe, Aleksandrova cesta 10 čez dvorišče I. nadstropje).

K občnemu zboru se vabijo tudi esperantisti, ki niso člani lige.

Piščanci

ocvrti in pečeni vsak čas na razpolago. Naročite lahko tudi telefonično št. 40. Poleg tega tudi mrzla in gorka jedila ter pristna namizna vina.

Se priporočata

Marta in Marjan Pollak
ŠMARJETNA GORA

Razglas. Po nalogu komandanta ljubljanskega vojnega okruga v Ljubljani se bodo zamenjale obveznikom vojaške knjižice, katere so raztrgane, da jim manjkajo listi, ali pa zamazane, da so vpisani podatki nečitljivi.

Zato se pozivajo vsi v občini Kranj bivajoči vojni obvezniki, ki so pristojni v občine ki spadajo pod teritorij ljubljanskega vojnega okruga in imajo take vojaške knjižice, da iste prinesejo **najkasneje do 26. julija v občinsko pisarno.**

Po tem roku se knjižice ne bodo več zamenjavale brezplačno.

Tudi oni vojni obvezniki, katerih knjižice niso pokvarjene, temveč jim manjka le fotografija ali osebni opis, naj se zglasijo do navedenega roka v občinski pisarni ter prinesejo s seboj fotografijo radi vlepljenja v knjižico.

6. avgusta 1939

I. velika obrtniška

TOMBOLA

V KRANJU

I. banovinska razstava malih živali na jesenskem velesejmu v Ljubljani bo pokazala najvernejšo sliko celokupne tovrstne reje v naši banovini. Ona bo najpopolnejši dokaz, kaj zmore požrtvovalnost in idealno stremljenje posameznika, ki dela premišljeno, enotno ter v polnem razumevanju za stvar.

Razstava pa nima samo namena pokazati širši javnosti do sedaj doseženih uspehov, marveč hoče s posebnim poudarkom tudi navesti, kaj bo treba še v bodoče storiti. Iz vseh delov naše banovine bodo pripeljane na razstavo najlepše plemenske živali. Prireditveni odbor si močno prizadeva, da bo razstava res na višku.

ŠKOFJA LOKA

Odstranitev gnojišča. Kamor pogledaš v našem mestu v zadnjih treh letih, povsod vidiš silno voljo po napredku, po olepšanju, pa tudi po higienični ureditvi mesta. Če pa pogledamo malo tja v Poljansko ulico in na Grajsko pot, vidimo pri marsikateri hiši tik banovinske ceste cele kupe gnoja. Seveda tudi gnojnice ne primanjkuje. Da ta stvar gotovo ne vpliva kaj prijetno na razne organe človeka, da to ni higienično, ni potreba posebej pripovedovati. Da pa ni lepo in za tujski promet priporočljivo, to menda vedo tudi lastniki gnojišč in oblasti, ki naj ukažejo lastnikom, naj svoja gnojišča vendar že enkrat urede tako, da bodo mestu ter letovišču, kakor je Škofja Loka primerna, ne pa da bo ves del mesta zlasti poleti poln smradu.

Še k občnemu zboru „Obrtnega društva".

Gospodu, ki že ves teden zatrjuje na polna usta, da se ga volitve gg. predsednika in podpredsednika prav nič ne tičejo in da on pri vsej stvari nima nič, prav vljudno povemo, da je prav on tisti in to mi dobro vemo, ki je vse to organiziral in za to dal iniciativo. Gospod, kaj pa besede: „Le pojdite na občni zbor, jaz bom svoje ljudi že poslal doli!" Dobro pa vemo, da bo vsled tega gospod deležen tudi zasluženega političnega pokoja. Za njegove, ki so mu nasedli pa dobro vemo, da jim je že žal. Zvedeli smo, da ta gospod prav enako taktiko vodi tudi v obrtni zadrugi. Preko takih reči res ne moremo, zlasti če se ponavljajo, čeprav stoji glavna oseba vedno zadaj dobro skrita za hrbti drugih.

Le orač zna zorati zemljo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVO MILO **Zlatorog**

Lepa telovadna prireditev na Primskovem

V nedeljo 16. julija se je vršil telovadni nastop FO in DK. Kljub temu, da so bile še druge prireditve na isti dan, je bila udeležba velika. Našega nastopa so se udeležili tudi odseki in krožki iz bližnje okolice, zlasti številno je bilo članstvo iz Predoselj med njimi je vzbujala pozornost mala deklica v narodni noši z lepo donečo harmoniko.

Pred nastopom je nagovoril vse nastopajoče članstvo čg. dekan M. Škerbec. V svojem govoru je primerjal Prosvetni dom in našo mladino svetilniku, ki sveti v duše brezbožnikov in odpadnikov od katoličtva, da bodo našli zopet pot k Bogu. Vsi navzoči so odobravali izvajanja gospoda dekana in ga nagradili z vzkliki in ploskanjem.

Nato se je začel telovadni nastop. Posebno pozornost so vzbujale vaje orodne vrste iz Kranja, vaja mladca Grmeka in slov. plesi.

Vse nastopajoče članstvo je občinstvo pozdravilo s ploskanjem in vzklikanjem.

Po nastopu je bila prosta zabava, ki je pokazala, da se da napraviti veselica tudi brez plesa. Veselega petja in smeha ni manjkalo. Zlasti lepo so peli narodne pesmi udeleženci iz Sodražice pri Ribnici na Dol. Tu je služboval preje naš duhovni vodja g. Rafko Fabiani. Pred odhodom avtobusa jim je razkazal zanimivosti mesta Kranja g. dekan M. Škerbec.

Naša majhna toda prisrčna prireditev je bila dokaz, da se močno ruši marksistična trdnjava na Primskovem

Ti mladina si zapiši besede g. dekana na globoko v srce in bodi tudi v bodoče kot svetilnik, kot luč, ki naj ogreva mrzloto brezboštva, ki kaže zajeti današnji svet, posebno pa delavstvo.

VELESOVO

Zanimanje za kongres Kristusa Kralja je vedno večje. Posebno veseli so otroci, ki se bodo peljali v Ljubljano 29. julija kar na dveh vozovih pod vodstvom g. učiteljice Ive Čebulj. V nedeljo 16. julija zvečer ob osmih je bila posebna slovesnost kot priprava na kongres. V župni cerkvi so bili najprej pete litanije presv. Srca Jezusovega. Nato se je razvila lepa procesija vernikov s prižganimi svečami med slovesnim pritrkavanjem na Stari grad k evharističnemu križu, ki je bil topot prvič razsvetljen z električnimi žarnicami. Pevci so zapeli „Kraljevo znamenje križ stoji", nakar pojasni domači župnik v govoru pomen križa in vzpodbuja navzoče k zvestobi Kristusu Kralju. Zadonela je pesem „Povsod Boga"" in še nekaj drugih, nato so se verniki v tihi noči mirno razšli na svoje domove.

Razstava dobitkov

za obrtniško tombolo se otvori koncem prihodnjega tedna v gimnazijski telovadnici.

Oglejte si jo v Vašem interesu.

STRAŽIŠČE

Ob križišču nove poti na Kalvarijo in glavne ceste na Gaštejskem klancu ob vznožju novih stopnic, ki vodijo v Stražišče, je nastal z odstranitvijo začasne barake, ki je služila tehničnemu osobju v času del preložitve klanca, precej obsežen in lep prostor, ki vzbuja mimoidočim misli, kako bi se dal najbolje uporabiti. Ker je ta prostor na silno prometnem kraju, kjer se stikata kar dve najbolj prometni poti, ki vežete Stražišče s Kranjem in pa drž. cesta, nekateri pravijo, da naj tukaj nastane v bližnji bodočnosti kakšen trgovski lokal, kak bife ali kaj sličnega. Drugi pa so zopet mnenja, da bi se ta prostor primerno zasadil s kostanji ali pa z lipami in se tako preuredil v zaželjeni majhen park s klopmi, kar bi javnost gotovo najbolj pozdravila. Bomo videli kaj bodo ukrenili o tem merodajni činitelji.

TRŽIČ

Nepopolna avtobusna zveza. Kakor imamo že zelo dobre prometne zveze z Ljubljano vendar se sliši od nešteto strani želja, da bi oni avtobus, ki odhaja iz Ljubljane ob 12.15 vozil ne samo do Kranja, ampak v Tržič, ker morajo poslovni ljudje, ki ne morejo do pol dvanajstih opraviti po raznih uradih in pisarnah, radi male zamude čakati do pol štirih in imajo izgubljen čas. Dandanes pa je čas zlato. Zato bi bilo prav, da bi ta avtobus odpeljal ob 12.30 iz Ljubljane in prišel v Tržič ob 14. Ob tej uri se pa zopet začnejo v Tržiču odpirati lokali in pisarne. To željo naj bi upoštevalo tako avtobusno podjetje, kakor oblastvo, ki določa vozne rede.

OLŠEVEK

„Prosvetno društvo" v Olševku nad Kranjem ponovi v nedeljo 23. julija 1939 ob 6. uri popoldne za dobrodošlico in v zabavo letovišča rjem v našem kraju in vsem drugim, ki bi se radi zopet enkrat pošteno nasmejali igro „Namišljeni bolnik" in še par lepih prizorov. Vstopnino smo znižali. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje dolga nove dvorane se preplačila hvaležno sprejemajo.

VODICE

Sv. Marjeta naša farna patrona pravijo, da začne z rženo žetvijo in potem kar na pšenično preide, kar je seveda tudi letos, ko so že kar pošteno zastavili srpe v zrelo žito, ki pa je letos zelo poležano od vetrov in dežja, tako da žanjice težijo, da jih hrbti bolj bolijo, kot pa bi jih sicer.

Naša fara se je preteklo nedeljo t. j. 9. julija zelo postavila, saj je njen faran g. Franc Rozman iz Bukovice pel svojo prvo sv. mašo v domači župni cerkvi ob številni asistenci gg. sobratov in polni cerkvi ljudi, ker to je bolj redek praznik, ki pa je zato lepše proslavljen in seveda primerno obiskan.

Naše fantovske vrste so se zadnje čase zopet razredčile, ker sta dva člana FO postala moža, kar pa nas more le veseliti, ker tudi odločne, zavedne in katoliške može nujno rabimo. Najpreje se je poročil brat g. novomašnika Ivan Rozman iz Bukovice, že dolgoletni cerkveni pevec, ki je poročil gospodično Angelo Pirc iz Vodic istotako cerkveno pevko in vneto delavko na polju ljudske prosvete.

Pretekli teden pa je našo fantovsko organizacijo zapustil kot fant in stopil vanjo kot mož brat Štupar Vinko iz Vodic, ki si je izbral za družico gospodično Marijo Debevec iz Polja. Brat Štupar je bil že pri bivšem „Orlu" človek, katerim pravimo duša vsega, saj je bil njegov načelnik dolga leta in je sad njegovega neumornega dela kazal svoje uspehe še vso dobo likvidacije pa vse do obnovitve FO. Njemu se ima naš človek zahvaliti v veliki meri za lepe in velike dneve, ki jih je doživel, ker je bil on tisti, ki je fantom vlival veselje za orodno telovadbo.

Njemu kakor vsem našim slavljencem pa krepak Bog živi!

SMLEDNIK

Naši sadjarji se letos prav pridno gibljejo, gradijo si lep „Sadjarski dom" združen z moderno sušilnico po najnovejših načrtih, zgradba je že pod streho v velikosti 10x6 m² ter so vzidani že tudi okvirji za okna in vrata. Za enkrat stoji v zgradbi še stara peč (sušilnica), do jeseni pa imamo namen v zgradbi postaviti novo moderno v armiranem betonu. Za nedeljo 16. t. m. je bila najavljena efektna loterija v korist „Sadjarskega doma", katera je pa vsled nepredvidenih zaprek preložena na dan 20. avgusta. Na vrtu gospe Marije Oblak v Smledniku (pri Zupelnu) bo loterija in velika ljudska veselica s pestrim sporedom. Vse prijatelje sadjarstva prosimo, da nas ta dan posetijo in kupujejo naše srečke, katerih cena je samo din 5.— a je bogata na samih lepih in koristnih dobitkih kot šivalni stroj, kolesa, moka, obleka itd. Vsem, ki so nam do sedaj kaj pomagali naj bo izrečena na tem mestu zahvala. Pričakujemo, da se nas spomnijo tudi oni, ki so nas pozabili.

PODBREZJE

Okrožni tabor ob 30-letnici „Prosvetnega društva“ bo 20. avgusta v Podbrezjah. Prireditev bo poldnevna. Zjutraj ob 6. uri se bo v župni cerkvi darovala sv. maša za umrle društvene člane. Ob 13. uri zbirališče in sprevod do farne cerkve, kjer bodo ob 2. uri slovesne litanije, nato pa na tabornem prostoru slavnostno zborovanje, okrožni telovadni nastop, nakar se razvije prosta zabava s srečolovom itd. Sodelovala bo priznana tržiška godba. Ta prireditev naj bo prireditev ne le tržiškega okrožja, ampak vse Gorenjske, zato že sedaj opozarjamo nanjo vsa bratska društva in odseke. 20. avgusta se zberemo vsi v Podbrezjah, da tam preizkusimo svoje mlade sile in slovesno proslavimo 30-letnico podbreške prosvete! — Bog in narod!

MOŠNJE - BREZJE

V nedeljo smo imeli v naši fari dan priprave na kongres Kristusa Kralja. Ob 8. uri zvečer so bile litanije v lepo prenovljeni župni cerkvi v Mošnjah zatem pa se je formirala dolga procesija z bakljami k idilični cerkvici na Otoku. Kako veličasten je bil pogled na to gorečo kačo, ki se je med slovesnim zvonenjem zvonov in petjem verskih pesmi vila proti otoškemu gričku! Tam smo se ustavili pred evharističnim križem, ki je bil ves okrašen in slavnostno razsvetljen. Globoke, v dušo segajoče govore sta imela g. P. Otmar Postner in bogoslovec g. Šivic Ludovik. S petjem pesmi „Povsod Boga“ je bila ta prisrčna slovesnost končana. Bog daj, da bi tudi naša prireditev pripomogla k temu, da bi kongres obrodil bogate sadove!

Kongresne knjižice in znake dobite v župnem uradu v Mošnjah in v samostanu na Brezjah. Prosimo vse župljane, da segajo po njih, da bo naša župnija na kongresu zastopana v častnem številu!

Nova maša. V nedeljo 23. julija bo ob 10. dopoldne imel na Brezjah posvetitev nove maše **g. P. Pavlin Heybal**, sin organista g. Heybala iz Mošenj. Njegov pridigar je g. P. Otmar.

Obrtniška tombola

Vse tovariše obrtnike prosimo, da z ozirom na okrožnico pripravijo pravočasno dobitke, ker bo razstava teh v prostorih gimnazije v Kranju. S tem bo vsak podjetnik tudi svoje delo predstavil javnosti in bo to reklama še posebej za naše izdelke, tako za posameznika, kakor za celoto. Zato prosimo da skrbite, da bo vse pravočasno preskrbljeno in po dogovoru narejeno. Za zbiranje posameznih dobitkov pa prosimo poverjenike po vaseh, da obiščejo vse obrtnike svojega okoliša ter nas obveste. Istotako naj vsak obrtnik proda določeno število tablic, ter naj vse nadaljno uredi v pisarni Združenja v Kocbekovi hiši, ki ves dan posluje in se dobe vse informacije ter navodila.

Tovariši, vsak naj po svojih močeh pomaga, da se uresniči naš načrt ter da s svojo stanovsko zavestjo izvedemo to skupno zamisel, ki bo pokazala, da tudi obrtniki znamo in moremo kaj napraviti za našo stvar, da bo tako dalo vzpodbudo in ugled naši skupnosti.

Vse edinice Obrtniških društev in organizacij, pa prosimo, da nas podpro, ker bomo tudi mi v enakem slučaju vrnili.

Obrtniška tombola. Vse tovariše obrtnike prosimo, da izrabijo zadnje dni za agitacijo za našo tombolo, v prvi vrsti pa jih prosimo, da vsaj do 1. avgusta t. l. zberejo od svojih tov. obrtnikov vse za tombolo pripravljene in namenjene dobitke ter po možnosti naberejo še nove. Dobitke oddajte v pisarno Združenja, vsaj do zgoraj omenjenega roka.

IZLETI

Od 12. do 13. avgusta z avtobusom **v Gorico, Sv. Goro, Dobrdob in Trst.** Vožnja in potni list din 140.—.

Od 13. do 15. avgusta na Veliki Klek (Grossglockner) din 250.—.

Od 14. do 15. avgusta na Sv. Višarje din 75.—.

Prijavite se v Izletni pisarni **M. Okorn, Ljubljana,** Frančiškanska. 3 ali pa: **Stanko Umnik, Predoslje 70,** telefon 74.

Šport

STRELSKE VAJE.

Vsako nedeljo in praznik se vršijo strelske vaje na strelišču v Struževem. Obisk je posebno letos jako zadovoljiv, saj se je postrelilo že nad 4000 nabojev ter je pričakovati, da bo strelska družina v Kranju izvežbala velik kader dobrih strelcev, ki jih bo lahko pošiljala na vsa družinska tekmovanja v soseščini, na okrožne in državne tekme in upamo, do bodo kranjski strelci tudi odslej prav častno zastopali našo metropolo. Pa tudi naše dame prav pridno vežbajo in konkurirajo z že izvežbanimi strelci. Zadnjo nedeljo se je med drugimi prav posebno „odrezala“ ga. Martinuzzi, ki je dosegla od 5 strelov 39 točk na tarči 200 m in to z vojaško puško. Le tako naprej! Municija je kot preje po din 2.50 za člane in po din 3.— za ne člane za 5 komadov. Strelja lahko vsakdo! Novi člani se sprejemajo na strelišču, od navzočega odbornika.

FILM

Z ozirom na članek, ki je bil priobčen v zadnji številki „Gorenjca“ pod rubriko „Film“, sporočamo avtorju istega in vsem, ki so prisostovali predstavi filma „Kralj pustolovcev“, ob 4. uri, da defekt, katerega obravnava članek, ni nastal po naši krivdi, temveč vsled kratkega stika, ki je nastal vsled slabega vremena na električnem omrežju občine Stražišče. Pripominjamo, da more v našem kinu samo „vis maior“ prekiniti predstave. Nikakor pa nismo nikdar in ne bomo prekinili predstav radi slabe kopije ali starega filma, kajti naše geslo pri nabavi filmov je: „Najnovejše in najboljše“.

Uprava kina Šmartinski dom.

Kmetijstvo

Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij ob juž. žel. prične 15. septembra novo šolsko leto 1939-40, ki bo trajalo 11 in pol meseca, končalo torej 31. avgusta 1940. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je **do 1. avgusta** vposlati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z din 10.— banovinski kolkom, je priložiti, krstni list, domovnico, nravstveno in zadnje šolsko spričevalo ter obvezo starišev, z banovinskim kolkom din 4.—, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo: ter izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu prejeto podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svoji prošnji se morajo zavezati, da bodo natančno izpoljnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodovim predpisom. Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbovalnina znaša din 100.— do 300.— mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbnini din 300.— prispeva kr. banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi sreski kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim prosilcem podpore. Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

Uprava.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0·50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Dober krojački pomočnik, ki zna igrati pri godbi dobi stalno službo. Naslov v upravi lista.

Kamenje za zidanje se proda. Župnišče Velesovo, p. Cerklje, Gorenjsko.

Proda se dobro vpeljana mlekarna radi preselitve. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Prodam večjo dobro ohranjeno otroško posteljco. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Naprodaj dvostanovanjska hiša v Kranju. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Gospod išče prazno sobo v mestu. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Soben in miren“.

Nalivno pero se je našlo na podnožju novih stopnic v Stražišču. Dobi se proti odškodnini za objavo v „Gorenjcu“ v upravi lista.

Odda se dvosobno stanovanje z vsemi pritiklinami in z 300 m² vrta, ob gozdu najlepše lege mesta Kranja ter razgledno točko in vsemi ugodnostmi. Na razpolago je tudi brezplačno radio zabava. Vselitev po dogovoru. Cena nizka. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Proda se gozdna parcela v bližini Kokrice 3/4 ure iz Kranja. Naslov v upravi „Gorenjca“.

PREKLIC.

Podpisani Sodnikar Jakob iz Stražišča obžalujem in preklicujem neresnične vesti, katere sem vsled pomote govoril o Bevku Rudolfu, hišnem posestniku iz Stražišča in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Stražišče 20. julija 1939.

Sodnikar Jakob.

V Gorenjski oblačilnici v Kranju, dobite najtrpežnejše modne, športne in delovne obleke itd. — — — Kot krojača bova postregla najbolje in najceneje. — Se priporočava

Čenčič Štefan in Kozelj Franc

SPECIJALNA TRGOVINA BARV

Los. Grebenšek

KRANJ

Vidovdansko c. 6

Vina

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Couch zofe, otomane, divane

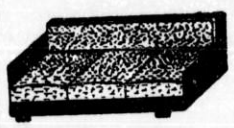

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC

tapetnik, Kranj

Gospodinje — uradniki — delavci

POZOR! POZOR!

OTVORITEV

mlekarne z zajtrkovalnico

in

trgovine z mešanim blagom

v soboto, dne 15. julija

BIZJAK - KRANJ

Tyrševa cesta štev. 14. (pri novi šoli)

Mimica Zagorska: 25

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

„Fant, ti si se že nocoj zagledal vanjo.“

„Kaj še!“

„Po očeh te poznam. Nečeš priznati resnice svojemu očetu? Ti imaš dekleta rad.“

„O, nič ne,“ se je zlagal Martin, potem je pa hitro šel očetu izpred oči.

Tisti večer mu misel na Polonico nikjer ni dala miru. Kjer je hodil, povsod so ga spremljale njene temnorjave, skoro črne oči in povsod se mu je smehljal beli obrazek z žametnimi rdečimi lici. „Kako rdeče ustnica ima,“ je pomišljal Martin, kakor mak. In lase črne, svetijo se ji.“ Zazdela se mu je še bolj zala kakor sestra Micka.

Ni imel obstanka. Ponoči se je napotil v Podtabor. Na oknu kamrice so cveteli nageljni, Martin pa ni upal potrkati, ker ni bil prepričan, da spi tu notri Polonica. Naposled se je opogumil in je udaril po trdem, motnem steklu.

„Polonica!“ jo je šepetaje poklical.

V kamrici se ni nihče oglasil in Martin je ponovil:

„Polonica! Nekaj bi te rad vprašal.“

Zdaj šele se je okno odprlo in Polonica ga je karala:

„Domov pojdi! Tako sem se te ustrašila.“

„Zakaj.“

„Sem mislila, da je tisti Leopold iz Radovljice prišel sitnost prodajat. No, pojdi domov.“

„Ali Leopold gleda za teboj?“ Fantu se je glas tresel.

„Naj gleda.“

„Polonica, ali ga imaš rada?“

„Bog obvaruj! Videti ga ne morem.“

„A on tebe?“

Nič ne izprašuj! Domov pojdi.“

„Polonica!“

„Spat pojdi!“

„Polonica, daj mi nageljček!“

Bela roka je odtrgala nageljnov cvet in mu ga dala. Martin je prijel polno, okroglo roko.

„Polonica, ali bi ti hotela priti k nam?“

„Kam?“

„I, na Vilibaldovo.“

„Zakaj ravno jaz?“

„Ker, ker te imam rad, no...“

„Nič se ne šali, Martin!“

„Resnico govorim.“

„Izpusti mi roko!“

„Nočem. Prej te ne bom izpustil, dokler mi ne boš odgovorila če boš prišla k nam.“

„Po materi žaluješ...“

„Čez pol leta ne bom več.“

„Misliš, da se smeš iz mene norca delati, ker si županov sin. Pri tej priči me izpusti.“

„Leopolda ljubiš,“ je zabavljal Martin, izpustil je pa ni.

„Nak, Martin, to pa ni res, Bog mi je priča!“

„Res je. Zakaj pa nočeš obljubiti, da boš k nam prišla?“

„Martin zakaj se delaš norca iz mene?“

Poloničen glas je rahlo drhtel, roka ji je trepetala. Martin jo je tesneje prijel.

„Ali boš prišla k nam?“

Polonica je molčala, Martin ji je prigovarjal:

„Reci, Polonica. Rad te imam in mojemu očetu si tudi po volji. Ali boš prišla k nam?“

„ — Bom, če Bog da...“

Izpulila mu je roko in zaprla okno. Fant je ostal sam na vrtu, vendar je bil srečen in kakor v snu se je podal domov. Sebi ni mogel verjeti, da ljubi dekle, s katero je zvečer prvič govoril. In spet mu je prišlo na misel.

„Marija taborska, ki ni pustila, da bi postal požigalec, mi je tudi tu pomagala. Marija taborska bo tudi ukrenila, da se bo vse prav in srečno izteklo.“

V dalji je črnela Volbenkova koča. Martin se je spomnil, da mu je stari coprnik mater zastrupil in je klel. Potem pa je podvomil o tem. Srce mu je bilo mirno in srečno, zato ni mogel misliti, da bi mogel biti kdo v resnici zloben.

Iz teme je vstala pred njim mogočna Vilibaldova domačija, ki jo je imel v kratkem dobiti v roke. Domačija je spala, le v očetovi čumati je še gorela sveča, rahel soj je bdel v temi. Martin je zlezel na svisli v seno, zaspati pa kar ni mogel. Snel je klobuk in je v temi božal nagelj, ki mu ga je odtrgala Polonica. S ceste je prihajala pesem tovornikov, ki so peli:

„Ko prvič sem te videl,
oj, zala deklica,
že nisem nič več vedel
kaj je prostost srca.“

Martin je poslušal tovorniško pesem. Sladko in težko mu je bilo pri srcu. Kakor pesem mladih tovornikov na beli cesti, taka je bila njegova duša, vzdihovala je, da bi zatajila skrite solze, smeh je bil v njej, da bi našla uteho za tiho bol.

VII.

Leto tisoč štiristo tri in devetdeseto je bilo eno izmed najbolj čudnih let, kar jih je pomnila Kranjska. Vse dežele so trepetale v pričakovanju turškega vpada. Toda Turčija je bila mirna, Mohamed „Osvajalec“ mrtev, njegova oporoka pozabljena. Bajezit II. ni ljubil krvi in janičarji so mu le igrali in plesali, streljali na ptice in se za šalo borili med seboj. Begi in age pa so posedali po svojih kulah, grizli si brke, pili vino in se spominjali zlatih junaških časov. Hej, takrat so si naropali bogastvo. Zdaj pa ni bilo v konjuščnicah ne naropanih konj, ne dragocenih oblačil in naropanega zlatega, ne srebrnega posodja iz cerkva, gradov in samostanov. Stari sužnji so umirali, mladih ni bilo. Hej, vzdignili bi na noge vse, kar veruje v Alaha in v koran, planili bi v deželo prokletih džaurov! Zagorele bi vasi, gradovi, mesta, cerkve, samostani, turški konji bi teptali žito, z oltarjev bi jedli pšenico, junaki bi iz kelihov pili kloštrsko vino! Dežela bi zaplavala v krvi, sinovi Alahovi bi se vračali nazaj, pijani od slavne zmage, vsi obloženi s plenom. Hej, šli bi, toda Matija Korvin zbira vojsko in Janko Sibinjanin stoji na straži, kakor lev. Šli bi, nabrali bogastva, toda brani jim sultana Bajezita trdi ukaz.

Za urednika in izdajatelja odgovarja Vertovšek Milan v Kranju. Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.